

LAISVĖ
WEEKLY
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 841-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY	
SAVAINIS	
Paaije Quercus	\$10.00
Kanadoje	\$12.00
Kitū užsiėmę	\$12.00
Jungtinėse Valstijose	\$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina	\$10.00

PRICE 19c

NO. 35

PENKTADIENIS, RUGPIŪCIO [AUGUST] 30, 1974

OZONE PARK, N. Y. 11417

METAI 63-IEJI

KRISLAI

Lozoraičiui sunku!
JAV netenka vieno
balsuotojo
iš LLD pasitarimo
Pittsburghe
"Laisvės" vėjus
Vice-prezidentas
Rockefelleris

IEVA MIZARIENĖ

Stai dar viena proga veiksmams prašyti paramos. Jų šefas be valdžios S. Lozoraitis jau priėjo liepto galą Romoje. Jis neturįs iš ko ragyventi. Ir vėl rūpestis, o rūpestių daug - tai Australija pripažino, kad Lietuva ra Tarybų Sąjungos dalis, tai Turkija neišleidžia žudikų Brazinskų ir t. t. ...

Pagalvokite, kokia čia "tradėja": koks ten "veiksnyš", dipuko daktaro sūnus, Vyt. Radzivas parašė laišką "New York Times", kad jis jau daugiau nedalyvaus balsavimuose JAV. Jis pirmą kartą dalyvaudamas rinkimuose balsavęs už Niksoną, bet kadangi dabar jau nebus progos už Niksoną balsuoti, tai jis visai griežtai atsako ateityje dalyvauti balsavimuose.

Baisus "nuostolis" Amerikail!

Pittsburghe rugpiūčio 10 d. būrelis Lietuvių Literatūros Draugijos narių rimtai praleidome valandą laiko, diskutuodami savo Draugijos reikalus.

Pasitarime ateinančių metų 60-mečio jubiliejaus minėjimo klausimu. Pasidžiaugėme, kad turėsime almanachą, kuriame bus nušviestas Draugijos gyvavimas per jos 60 metų.

Visiems rūpi ateinančių metų Draugijos ekskursijos į Lietuvą. Dabar jau paaiškėjo, kad veikiausia bus galima suruošti net tris tokias ekskursijas.

Smagu buvo, kad mūsų tarpe svečių dalyvavo iš TSRS Ambasados konsulinio skyriaus sekretorius Rimgaudas Mališauskas.

Su pradžia spalio mėnesio prasidės "Laisvės" vėjus. Turėsime sukelti \$15,000.

Labai svarbu išrinkti vadinamus kiekvienoje kolonijoje prenumeratų atnaujinimui, naujų skaitytojų gavimui čia ir Lietuvoje. Kviečiame visas LLD kuopas tuo reikalu pasirūpinti. Lai nelieka nei vienas miestas-miestelis, kur turime skaitytojų, be vajininkų.

Faktinai jau turime vice-prezidentą Nelson A. Rockefellerį. Čai būt iš ilgo sarašo, kurį turėjo prezidentas Fordas, Rockefelleris vienas iš geresniųjų. Bet man atrodo, kad galėjo Fordas pareikšti gerą precedentą ir paskirti moterį.

Idomu tai, kad dabar mūsų demokratinėje Amerikoje užima vadovaujamą vietą prezidentas ir vice-prezidentas, kurie neišrinkti visuotinio balsavimo būdu.

Tarybų Sąj. naujas pasiūlymas dėl Kipro salos klausimo

United Nations, N. Y. Tarybų Sąjungos vyriausybė siūlo tuoj sušaukti tarptautinę konferenciją apsvaistymui ir išsprendimui Kipro salos problemos. Ją turi sušaukti Jungtinių Tautų Taryba. Joje turi teisę dalyvauti ne tik NATO ir Varšuvos Pakto šalys, bet taip pat ir neprisijungę kraštai.

Iki šiol derybose dėl Kipro dalyvavo tikai Turkija, Graikija ir Anglija. Niekas iš to neišėjo. Kipras pavirto pasauline problema. Todel reikia, kad visas pasaulis susirūpintų ir surastų kelią išeičiai iš šiam pasaulio kampe tūkai grūmojančios padėties.

Graikijos vyriausybė jau pritarė Tarybų Sąjungos pasiūlymui. Bet tebetyli Turkija, Anglija, Jungtinės Valstijos ir kitos šalys. Šios šalies valstybės sekretorius Kissingeris pasakė, kad jis tarybinį pasiūlymą rimtai apsvaistysias.

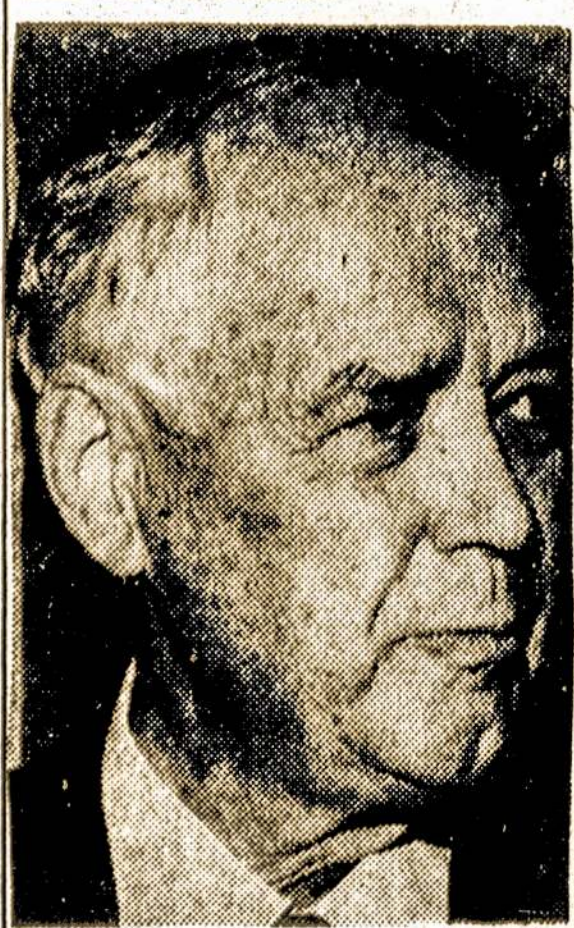
Algiers. - Portugalijos vyriausybė jau pasirašė sutartį, kuri suteikia jos buvusiai Guinea kolonijai pilną nepriklausomybę.

GERAS SUMANYMAS

Washingtonas. - Senatoriai Frank Church ir Charles McC. Mathias įnešė į Senatą bilį, kuris reikalauja atšaukti panaikinti keturias "tautinio pavojaus" deklaracijas. Jos nesuderinamos su civilinėmis laisvėmis ir demokratinėmis teisėmis. Jos buvo išleistos makartizmo isterijos laikais. Jos per daug gali suteikia prezidentui.

Senatoriai Church ir Mathias sako turėję pasitarimą su prezidentu Fordu. Prezidentas esąs simpatingas jų biliumi.

JIS PIRMUTINIS PERSKRIDO ATLANTIKA BE SUSTOJIMO

Charles A. Lindbergh

Tai įvyko 1927 metais. Visas pasaulis buvo nustebintas ir sužavėtas Charles A. Lindberghio žygiu. Pirmą kartą istorijoje jis vienas lėktuvu "Spirit of St. Louis" perskrido Atlantiką ir laimingai pasiekė Paryžių.

Siandien jo nebėra gyvųjų tarpe. Jis mirė rugp. 26 d. Hawaju saloje. Mirė sulaukęs 72 metų amžiaus. Mirė vėžio liga. Ten ir palaidotas.

PRIMENA ATTICOS KALĖJIMO SKERDYNE

New Yorkas. - Tai buvo gubernatorius Nelsonas Rockefelleris, kuris 1971 m. rugsėjo 13 dieną įsakė milicijai užpulti Atticos kalėjimą ir susidoroti su sukilusiais kaliniiais. Jo šioje suruoštoje skerdynėje žuvo 41 žmogus, jų tarpe ir keletas akleėjimo sargų. Nužudytų žmonių artimieji dabar sako: "Tai šis šaltakraujis skerdikas nomiuojamas į šalies viceprezidentus".

Manoma, kad kai Kongresas svarstys Rockefellerio kandidatūrą, kas nors prieš jį iškelis Atticos skerdynės klausimą.

LONG ISLANDO LIETUVIAMS

Didžiąjam Nassau Coliseum nuo rugsėjo 3 iki 8 d. įvyks nepaprastai gražus spektaklis. Jį duos iš Tarybų Ukrainos atvykęs Baletas ant Ledo. Tokio baleto jokia kita šalis pasaulyje neturi.

Įžangos kaina nuo \$3.50 iki \$6.50. Vaikams tik pusė kainos.

Washingtonas. - Praeitą savaitę čia atvyko Syrijos užsienio reikalų ministras Khaddam tartis su valstybės sekretoriumi Kissingeriu. Izraelyje Syrijos ministro kelione reiškiamas didelis nepasitenkinimas.

Washingtonas. - FBI tyrinėja Rockefellerio kvalifikaciją į viceprezidento postą.

MAŽINT SOCIALINĖS PROGRAMOS LĖŠAS

Washingtonas. - Roy L. Ash yra vienas iš artimiausių prezidento Fordo patarėjų ekonominiais reikalais. Jis gi viešai pareiškė, kad be sumažinimo lėšų socialiniams reikalams federalinio biudžeto subalansavimas neįmanomas. Tačiau Mr. Ash, kaip ir jo bosas prezidentas Fordas, nenori nė kalbėti apie sumažinimą lėšų militariniams reikalams.

Stebėtojų nuomonė yra, kad Mr. Ash pareiškimas padarytas po pasitarimo su prezidentu.

Multibilijoninė lėktuvų korporacija Pan American World Airways prašo federalinės valdžios po 10 milijonų dolerių subsidijų kas mėnesis. Be tokios pagalbos korporacija negalėsianti išsiversti.

PAGERBTAS NUŠAUTAS AMER. DIPLOMATAS

Washingtonas. - Kipro sostinėje nušautas Amerikos ambasadoriaus Rodger B. Davies palaikai buvo atgauti lėktuvu iš Washingtono, bet tik pagerbimui, o ne palaidojimui. Tuoj po pagerbimo ceremonijų išskraidinti į Kaliforniją palaidojimui.

Velionio pagerbimo ceremonijose dalyvavo pats prezidentas Fordas ir valstybės sekretorius Kissingeris.

Pasaulio gyventojų daugėjimo ir maitinimo klausimas šiandien diskutuojamas Rumunijos sostinėje vykstančioje konferencijoje, kurioje dalyvauja 149 šalių atstovai.

Dvi nuomonės gyventojų klausimu konferencijoje

Bucharestas. - Čia vykstančioje pasaulinėje gyventojų klausimu konferencijoje išryškėjo dvi skirtingos nuomonės. Vieną nuomonę yra, kad žmonijai didžiausias pavojus pareina iš neapsakomo gyventojų skaičiaus augimo ypač atsilikusiuose kraštuose. Kita nuomonė, kad pirmoje vietoje turi būti panaudojamas mokslo ir technikos vystymui galimybių apripiant žmones maistu ir visais kitais gyvenimo parankumais.

Pirmajai nuomonei vadovauja didžiosios kapitalistinės šalys - Amerika, Anglija, Prancūzija ir t. t. O antrajai, socialistinės ir tebesivystančios šalys. Šios šalys nurodo, kad vien gimimų kontroliavimo neužtenka.

Konferencijoje dalyvauja 149 šalių atstovai. Atstovybene bus gausiausia konferencija.

Sunku pasakyti, ar konferencija pajėgs tas nuomones suderinti į vieną planą ir jį priimti.

KAIP GALIMA IŠGELBĖTI 35 CENTŲ FERĄ N. Y.?

Komunistų Partijos kandidatas į New Yorko valstijos gubernatorių Jose Risturuci turi pasiūlymą, kuris lengvai išgelbėtų dabartinį miestą traukinių ir busų 35 centų ferą. Jo planas yra toks:

New Yorko miestas turi gauti iš federalinės valdžios 6 bilijonus dolerių. Keletą bilijonų dolerių galima sukelti takais (mokesčiais) ant didžiųjų korporacinių turtų. Daugiau kaip du bilijonus dolerių galima sukelti aptaknuojant visokias šerų ir bondų transakcijas Wall Street biržoje.

Šių sumų pilnai užtektų garantavimui, kad važiuotės fero pabranginti nereikės.

Komunistų kandidato pasiūlymai verti šio miesto žmonių greito susidomėjimo.

GAL PASKIRS MOTERĮ?

Washingtonas. - Kalbama, kad prezidentas Fordas galvoja apie paskyrimą moters į svarbų Sveikatos, Apšvietos ir Gerovės Departamento sekretoriaus postą. Kandidatėmis numatomos dvi Kongreso narės: Martha Griffiths iš Michigano ir Edith Green iš Oregono. Abidvi yra demokratės.

Santo Tomas. - Filipinų salose potvyniuose žuvo 78 žmonės. Daug gyventojų nuo potvynių nukentėjo turtu. Liko daug ir benamiais.

JIS SUTINKA KARALIUMI BŪTI IR BE "GALIOS"

Karalius Konstantinas

Londonas. - Kai Graikijoje militarinė junta 1967 metais pravedė perversmą ir valstybės vairą paėmė į savo rankas, karalius Konstantinas pabėgo ir iki šiol gyveno tai Londone, tai Paryžiuje. Bet jis labai norėtų sugrįžti ant sosto. Tik laukia, kad jį pakviestų dabartinė Graikijos valdžia. Jis duodąs valdžiai suprasti, kad jis sutiktų būti Graikijos karaliumi ir be absoliutiškos monarchiškos galios.

Visa galia priklausytų parlamentui, o jis vadintųsi "valstybės galva". Konstantinas dar tik 34 metų amžiaus.

Angliakasiai protestavo ir pažadėjo kovoti už saugumą

Washingtonas. - Rugpiūčio 20 d. į sostinę buvo suvažiuavę simtai angliakasių iš Vakarinės Virginijos, Penssylvanijos, Kentucky ir Ohio valstijų protestuoti prieš stoką apsaugos jų sveikatai Amerikos kasyklose. Savo protestą jie išdėstė Vidaus Reikalų Departamentui. Jie sakė, kad kasyklos yra tapusios mirties urvais. Angliakasių sužeidimai ir užmušimai yra vertę kasdieniniais įvykiais. Jie pareiškė Fordo-Rockefellerio valdžiai, kad jie tokios padėties toliau nebėtoleruos.

Atvykusius angliakasių šiltai pasitiko ir sveikino Jungtinės Angliakasių Unijos naujasis prezidentas Arnold Miller, su kurio žinia ir pritarimu buvo suruošta ši demonstracija.

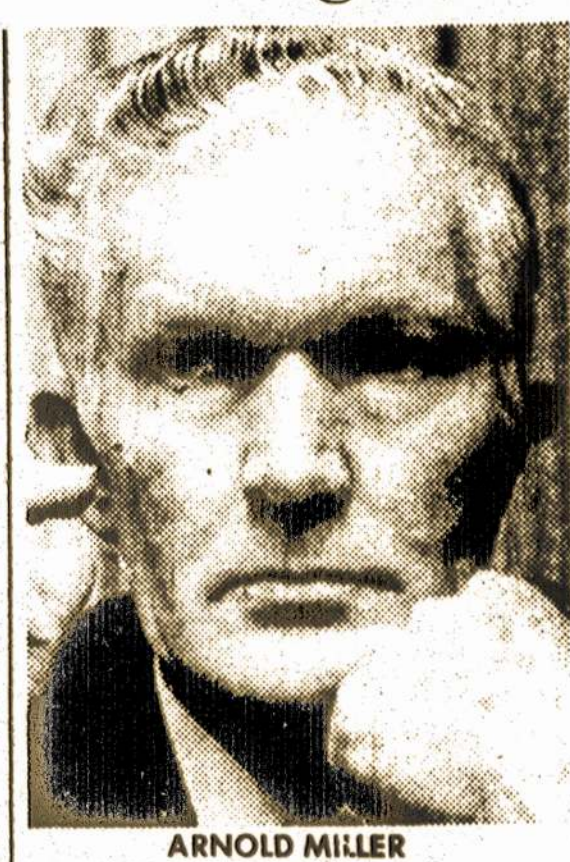
Arnold Miller unijos prezidentu buvo išrinktas kaip eilinių narių kandidatas. Jis gerai kovojo prieš seną unijos vadovybę su sukčiumi Tony Boyle priešakyje. Atrodo, kad jis pildys savo pažadus ir kooperuos su eiliniaisiais nariais iškovojimui geresnių darbo sąlygų kasyklose.

IR NAUJOJI ZELANDIJA PRIPAŽINO TARYBINES PABALTIJOS RESPUBLIKAS!

Taip praneša Chicagos knygų "Draugas" (rugs. 24 d.). Skaitome:

"Kun. P. Vaseris rugpiūčio 22 d. iš Australijos telefonu pranešė VLIKui, kad Naujoji Zelandija de jure pripažino Pabaltijo valstybių inkorporaciją į Sovietų Sąjungą.

Naująją Zelandiją taip pat valdo darbiečių vyriausybė". Amerikos pažangieji lietuviai sveikina Naujosios Zelandijos darbiečių vyriausybę už pripažinimą Pabaltijo tarybinių respublikų - Lietuvos, Estijos ir Latvijos.

ARNOLD MILLER

KOKS ŠIANDIEN GRAIKIJOS KOMUNISTŲ NUSISTATYMAS?

Rugpiūčio 16 d. oro bangomis buvo paskelbtas Graikijos Komunistų Partijos Politinio Biuro pareiškimas dėl padėties Kipro saloje. Jame griežtai protestuojama prieš vėl prasidėjusius karo veiksmus Kipre. Primindamas, jog K. Karamanlio vyriausybė įsakė išstoti Graikijai iš karinės Šiaurės Atlanto sąjungos organizacijos, biuras pareiškia, kad Graikijos Komunistų partija, kuri visada demaskavo ardomuosius NATO veiksmus, remia šį vyriausybės nutarimą.

Kartu Graikijos Komunistų partija pabrėžia, jog tam, kad būtų galima teisingai išspręsti Kipro problemą, vyriausybė turi solidarizuotis su visomis antiimperialistinėmis jėgomis ir pirmiausia su Tarybų Sąjunga bei kitomis socialistinėmis šalimis. Vyriausybė taip pat turi, sakoma pareiškime, demokratizuoti visą šalies politinį gyvenimą, atšaukti visus antidemokratinus įstatymus; kurie buvo išleisti chuntos valdymo metu ir anksčiau, paskelbti visuotinę politinę amnestiją.

Watergate bylioje kaltinamųjų teismas Siricos atidėtas

Washingtonas. - Teisėjas John J. Sirica patenkino apeliacijų teismo patarimą šešių Watergate byloje kaltinamųjų teismą atidėti, kad nuotikos "ataušų". Teismas atidėtas iki rugsėjo 30 dienos.

Prezidento Nixono patarėjas Ehrlichmanas ir kiti penki yra kaltinami samokse neleisti iškelti aiškėn ir nubausti kriminalistus, kurie dalyvavo įsiveržime ir apiplėšime demokratų buveinės prieš 1972 metų rinkimus.

Atidėjimo labai norėjęs prezidentas Fordas. Mat, jis nenori skubintis su sprendimu, ką daryti su buvusiu prezidentu. Jis, kaip prezidentas, gali suteikti Nixonui amnestiją už visus jo nusikaltimus. Bet kaip į tai pažiūrėtų Amerikos žmonių masės, kurių akyse Nixonas yra laikomas didžiausiu nusikaltėliu? Be tokios amnestijos, Nixonas gali būtų patrauktas teisman ir nubaustas lygiai su visais šiam skandale nusi-kaltėliais.

GENERAL MOTORS "NUSILEIDO" PREZ. FORDUI

Detroit, Mich. - Multibilijoninė General Motors Korporacija buvo pareiškusi, kad jina savo išdirbystės 1975 metų automobilius pabrangins \$480. Išgirdęs apie tai, prezidentas Fordas pareiškė nepasitenkinimą korporacijos pasielgimu, nes kainų kėlimas didina infliaciją.

Dabar korporacijos galvos praneša, kad jos nori kooperuoti su prezidentu ir nutarė tą kainų padidinimą "gerokai" nukirsti, būtent, pakelti tiksliai \$426. Aišku, kad apie palikimą senų kainų korporacijos vadovybė nenori nė kalbėti.

Chicago. - Čia kalbėdamas valstybės prokuroras William Saxbe pareiškė, kad šioje šalyje kriminalizmas plinta pavojingiu tempu. Tai esąs "skaudžiausias Amerikos gyvenime faktas".

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.
Published weekly (7 days)

102-04 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N.Y.
Established April 5, 1911 ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Ne kova, bet mulkinimas

Nė tik dienos, bet jau ir savaitės ritasi istorijon nuo dienos, kai naujoji vadovybė atsistojo prie šalies vairo, o kovoje su infliacija dar vis nieko naujo. Tas pat senas aukštinis žmonių mulkinimas. Žiūrėkite, sako Washingtonas, praėjus savaitė infliacija jau sulėtėjo trečdaliu ar ketvirtadaliu vieno procento. Tai reiškia, kad ji jau "pažabota". Mūsų bėdos baigiasi. Tik dar kantrybės, kantrybės, kantrybės!

Na, ir iki šiol mes, tie Amerikos žmonės, tos kantrybės parodėme neapsakomai daug, labai daug. Antai, Richardui Nixonui sėdint prezidento soste, buvo visoje šalyje pradėjęs skambėti šukis už kainų numušimą, už jų atstumimą i praeitų metų lygį. Šiandien to balso nebesigirdi. Užtenka krautuvėje, pamačius pakilusias kainas, garsiai nusikeikti. Ir vėl tyla...

Tai vis žmonių kantrybė. Tegu naujoji vadovybė susitvarko, susipranta su padėtimi, nukala naujus pasiūlymus... Dar palaukime, dar patylėkime...

Nesvietiška toji Amerikos žmonių kantrybė. Bet ji turės išsimeinti, gal net greičiau, negu naujieji vadai svajoja.

Reikėsia dar labiau diržus suveržti

Dėl nepaprastai didelės sausros vidurvakariuose mums maisto kainos būsiančios pakeltos nuo 3 iki 4 procentų. Prezidentas Fordas jau esąs nutaręs leisti gazolino gamintojams smarkiai pakelti kainas, kad jie pasidarytų daugiau pelno, kuri panaudotų papildiminiu gazolino produkcijos. O tai reiškia, sakoma, kad gazolino naudotojams jo kaina pakils net dešimčia centų ant galiono! Multibilijoninė General Motors korporacija jau pakėlė savo gamybos 1975 metų automobilių daugiau kaip 8 procentais. Tuoj seks kiti automobilių gamintojai.

O iš niekur absoliutiškai nė žodelio nesigirdi už kainų mažinimą, numušimą, atstumimą atgal...

Geras prezidentui patarimas

Jį jam, duoda didlapis "The N. Y. Times" praeito šeštadienio vedamajame "Cuba: Will Ford Act?" Dienraštis ragina keisti politiką linkui socialistinės Kubos: ją pripažinti ir nutraukti prieš ją politinį ir ekonominį boikotą.

Negalima nesutikti su didlapiu, kad senoji politika netikus, kvaila, nieko gero nedavus, atgyvenus savo dienas. Dienraštis primena prez. Fordui, kad visa eilė Lotynų Amerikos šalių ruošiasi atnaujinti diplomatinis ir prekybinius ryšius su Kuba. Nelaukdamas pavyzdžio iš Washingtono, Panama jau užmezgė ryšius, o Venezuela yra nutariusi tai padaryti. Jas seks Costa Rica, Ecuador ir, girdi, net Guatemala.

Laikas, labai laikas ir mūsų vyriausybei tą kvailą politiką pasiūsti i istorijos šiukšlyną. Vienas pirmutinių naujo prezidento žygių tarptautiniuose santykiuose turėtų būti be delsimo atnaujinimas ryšių su Kuba. To reikalauja ne tik pasaulinė taika, bet ir geriausi šios šalies interesai.

Nesuprantama galvosena

Spaudoje plačiai diskutuojamas klausimas, ką dabar daryti su buvusiu prezidentu Richardu Nixonu. Kaip žinia, jis apkaltintas papildomų nusidėjimų prieš įstatymus, prieš konstituciją, prieš savo aukštą atsakomybę. Nusikaltimai sunkūs, skaitomi kriminališkais.

Ar tai visa dabar reikėtų pamiršti, visus nusikaltimus jam dovanoti atleisti, ar patraukti atsakomybėn?

Reikia pripažinti, kad šiomis dienomis labai pagausėjo balsai už suteikimą jam pilnos amnestijos. Atrodo, kad prie tų balsų girdisi ir demokratų senatoriaus Eduard Kennedy balsas. Jis esąs tos nuomonės, kad privertimas Nixono rezignuoti yra pakankama jam bausmė.

Bet, švelniausia pasakius, ši galvosena, ši logika ar stoka logikos sunkiai įkandama paprastam piliečiui. Paprastas pilietis galvoja, kad turėtų būti kaip tik priešingai. Jis mano, kad kuo aukštesnė vieta, kuo didesnė atsakomybė, tuo sunkesnis nusikaltimas, tuo smarkesnė turėtų būti bausmė. Sakoma, kad dabar buvusio prezidento baudimus už jo sunkius, kriminališkus nusikaltimus, net jau pats traukimas atsakomybėn, jo teismas, reikėtų keršijima, o mes juk kerštu netikime.

Kuo šios diskusijos baigsis, kaip šis klausimas galūtina išsprendž, dabar dar neaišku. Tuo tarpu buvęs prezidentas, sakoma, savo palociuose Kalifornijoje susirūpinęs savo archyvais, kaip juos iš Washingtono parsivežti ir panaudoti pasidarymui kelių milijonų dolerių. Jis pilnai pasitikįs geraširdyste savo kolegų ir bičiulių ne tik Republikonų, bet ir Demokratų partijoje, kad jis pajėgs iškovoti jam pilną amnestiją.

Tas žodis "amnestija". Atsimeiname, kaip buvęs prezidentas Nixonas griežtai atsisakė net ir kalbėti apie suteikimą pilnos amnestijos Vietnamo karo priešinkams. O dabar pats laukia amnestijos. Tai irgi paprastam piliečiui neįkandama galvosena...

Tel Aviv. - Izraelio valdžia nutarė pasiūsti pirmąją Y. Rabin pradžioje rugsėjo mėn. į Washingtoną pasitarimui su prezidentu Fordu.

Vientiane. - Rugsėjo 12 dieną bus paleistas paskutinis amerikietis Inuokinijoje karo belaisvis. Tai lakūnas Emmet J. Kay.

Kas ką rašo ir sako

VISKAM JIE TURI VIENĄ "ATSAKYMĄ"

Lietuvos "Valstiečių laikraštyje" kas nors pasiskundė: "Pernai Šakių rajono ūkių vairuotojai ir traktorininkai padarė daugiau avarių, negu ankstesniais metais. Grubiai pažeidę eismo taisykles, daugiau kaip šimtas transporto priemonės valdančių žmonių neteko teisių. Siemet panašūs pažeidimai irgi nereti".

Su sąžine ir sveiku protu neatsisveikinęs žmogus pasveikintų laikraštį arba jo bendradarbių už barimą tokių traktorininkų arba sunkvežių ir automobilių vairuotojų. Bet kitaip i tai žiūri Chicago kunigų laikraštis. Jo redaktoriams kalti "kolonistai rusai", nors tų nusikaltėlių eilėse nėra nė vieno ruso, bent jau galima užtikrinti, kad didelė jų daugumą yra dar grynėsio kraujo lietuviai, negu "Draugo" redaktoriai. Nejaug jie nesupranta, kad šitaip "globodami" lietuvius, jie juos ižeidžia, pažemina, padeda jiems nekreipti dėmesio i klaidas ir nusikaltimus, arba laiko juos nepilnamečiais, dar tik paaugliais?

APIE KIPRO KRIZĘ

Dienraštis "Daily World" labai teisingai sako:

"Kipro krizė sudaro didelį pavojų pasaulinei taikai ir saugumui. Ir juo ilgiau bus leista šiai krizei tęstis, tuo didesnis bus pavojus.

Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucija, priimta liepos 20 d., duoda pagrindą konfliktui baigti. Ji reikalauja Kipre atsteigti konstitucinę valdžią, ištraukti, visais užsienio armijas, atsteigti nepriklausomybę, soverenumą ir teritorinę neličiamybę dėl Kipro salos. Šiai rezoliucijai tvirtai pritaria Tarybų Sąjunga ir daugelis kitų šalių".

Deja, kol kas, ši rezoliucija tebėra tik ant popierio, ir konfliktas tebesitęsia.

PURVINA IR MIRUSI

Clevelando smetoninkų "Dirvos" redaktorių nužmogėjimą parodo jų atsiliepimas apie mūsų draugo Joną Gasiūno mirtį. Antai, rugpjūčio 16 d. jie rašo:

"Liepos 2 d. dėl širdies smūgio mirė 'pažangaus' laikraščio 'Laisvė' redaktorius Jonas Gasiūnas. Vyras atsidavusis garbino savo tėvynės Lietuvos okupaciją, giedojo ditirambus diktatūrai, nieko, nič nieko, neišmoko iš demokratijos, kurioje sočiai ir absoliučiai ramiai išgyveno ilgus metus. Žmogus, visą savo amžėlį praėjo užsimerkęs pro visas sovietinės tiranijos piktadarystes".

Nie nebūtų smetonininkai, smetoninės diktatūros garbintojai, jeigu nors apie mirusį pažangų žmogų žmoniškai išsireikštų. Velionis Jonas Gasiūnas visą savo subrendusį gyvenimą praleido kovoje už darbo liaudies reikalus. Tos šlovės jam niekas neatims.

IR KANADIŠKIAMS KLERIKALAMS NEPATINKA

Australijos darbių valdžios pasielgimu. Pabaltijo kraštus pripažįstant Tarybų Sąjungos dalimi, labai nepasitenkine i Kanados lietuviški klerikalai. Jų laikraštis sako:

"Tė" iš savo pusės ragina savo skaitytojus, organizacijas, sambūrius, meno ansamblius siūsti Australijos premjerui protesto raštus ir tai nedelsiant. Be to, atitinkamo turinio raštus turėtų siūsti mūsų veiksniai Kanados vyriausybei ir spaudai, kad ir

Kanada nesugundytų nueiti panašia linkme. Britų Bendruomenės kraštų gyventojų balsas šiuo momentu gali būti reikšmingas ypač dabar, kai tebevyksta Europos saugumo konferencija".

Nei Kanada negalės amžinai laikytis kvailos nepripažinimo politikos. Dar ir šiaudien, po daugiau kaip trijų dešimtų metų, kai smetoninio režimo Lietuvoje nebėra, jo atstovybė laikyti Lietuvos atstovybe, yra didžiausia, kvailiausia nesamone.

LIETUVOJE JAUNI SVEČIAI IŠ ITALIJOS

"Eltos" žinioje iš Vilniaus rugp. 14 d. skaitome:

"Tris dienas respublikoje viešėjo Italijos Komunistinio jaunimo federacijos delegacija, atvykusi i Tarybų Sąjungą VVKJS CK kvietimu. Svečiai susipažino su Vilniaus ir Kauno įžymybėmis, aplankė IX fortą, M. K. Ciurlionio muziejų, Kauno Antano Sniečkaus politechnikos institutą, pabuvojo Kaišiadorių vaismedžių medelyne, susitiko su jaunimu.

Lietuvos LKJS Centro Komitete Italijos jaunieji komunistai susitiko su LKJS CK ir respublikos jaunimo spaudos darbuotojais. Svečiai domėjosi Tarybų Lietuvos istorija, jaunimo gyvenimu".

Neabejojame, kad jaunieji svečiai Lietuvoje pasisėmė ir išsivežė daug kuo gražiausių išpūdžių. Klestinčioje Tarybų Lietuvoje užsieniečiams yra daug ko pamatyti.

ARCHEOLOGINIŲ PAMINKLŲ GERBIMAS IR SAUGOJIMAS LIETUVOJE

Šiandien Lietuvoje daug dėmesio kreipiama i archeologijos mokslą kuris padeda geriau atidengti ir suprasti mūsų gimtojo krašto praeitį. Šiuo klausimu "Tiesoje" (rugs. 15 d.) atspausdintas įdomus Kultūros ministro pavaduotojo Alfonso Kiudulas straipsnis "Vertybės, kurias reikia saugoti". Jame kalbama apie archeologinius paminklus ir jų didelę vertę pažinimui krašto praeities.

Alfonas Kiudula nurodo: "Lietuvos TSR yra 3,367 archeologiniai paminklai. Tai vieni iš svarbiausių istorinių šaltinių mūsų krašto praeičiai pažinti. Archeologijos paminklų tyrimai davė daug idėjų ir mokslui vertingos medžiagos. Kaip pavyzdį galima paminėti vienas įdomiausių ir turtingiausių radinių mūsų respublikoje akmenis amžiaus žmonių stovyklas prie Sventosios (Kretingos rajone), kurios buvo aptiktos, melioruojant žemes. Čia, be kitų daiktų, buvo rastos dvi apeiginės lazdos, su briedžių galvutėmis ir daugeliui girdėtas Alkas. Tokie archeologiniai radiniai reti.

Tyrinėjant Paragaudžio senkapi (Šilalės rajone), tarp kitų vertingų radinių pirmą kartą Lietuvoje buvo aptikta dar X amžiuje (tai nustatyta pagal kitas įkapes) rinktinė technika austos juostos liekanos. Tai įrodo, kad liaudies meno šaknys siekia tolimus laikus. Pakalniškių senkapyje (Šakių rajonas) buvo rastos metalinės kūgio formos kario šalmas su antsprandžiu. Tai seniausios šalmas, rastos Lietuvoje.

Tokių neįkainojamos vertės radinių, tiriant mūsų respublikos archeologinius paminklus, aptinkama nemažai? Kiudulas straipsnį baigia:

"Kultūros ministerija su savo gausiu aktyvu - muziejų, darbuotojais, Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos nariais bei kitais kultūros paminklų globėjais - deda

Michigano valstijos darbininkų klasės kandidatai

THOMAS DENNIS

Kandidatas i valstijos gubernatorius

PEGGY GOLDMAN

Kandidatė i valst. Apšvietos Tarybą

WILLIAM ALLAN

Kandidatas i gubern. pavaduotojų

Lietuvos gydytojo patarimai tinka ir mums

Judėjimas, saulė, vanduo

Vasarą daugelis žmonių grūdinasi ir poilsiauja. Tačiau labai svarbu, kad tai būtų daroma tinkamai, be žalos sveikatai.

Antonas Cechovas rašė, kad galima pavargti, gulint ant sofog ir nieko neveikiant. Toks fiziškai pasyvus poilsis žmogaus prigimčiai neįprastas ir varginantis. Žmogų daug greičiau atgaivina, gerai ir darbingai nuteikia fizinio judrumo pajavairintas poilsis. Aktyviam poilsui labai tinka išvykos, ekskursijos, turistiniai žygiai, uogavimas, grybavimas, meškeriojimas, nesunkus fizinis darbas sode arba darže, daugiau ar mažiau judrus žaidimai ir t. t.

Judėjimas žmogui ne mažiau būtinas, kaip maistas, vanduo ir oras. Judesiai palaiko ir skatina centrinės nervų sistemos veiklą, o per ją ir visų kitų vidaus bei išorės organų veiksmingumą, medžiagų apykaitos intensyvumą ir t. t. Deja, turime pripažinti, kad 95 procentai vidutinio ir vyresnio amžiaus žmonių, kurie dirba, sėdėdami už stalo, pulsto arba konvejerio, poilsiauja, sėdėdami prieš televizoriaus ekraną arba gulėdami paplūdimyje, plažėje arba priemiesčių parkuose. Nuolatinė judesių stoka stingdo visus gyvybinius organizmo procesus, sulėtina medžiagų apykaitą, detreniruoja arba išglebina širdies kraujagyslių sistemą ir visus kitus organus. Viso to pasekoje pamazu ir nejučiomis vystosi nutukimas, aterosklerozė, infarktai ir priešlaikinė senatvė.

Fiziškai aktyvus poilsis, sistemingas, palaipsniškas ir saikingas organizmo grūdinimas yra pati geriausia ir vasarą visiems lengviausia priemonė pagerinti sveikatą ir darbingumą. Tačiau vasarą grūdinimui labai dažnai piktnaudžiaujama. Kaitinimasis saulėje iki skausmingo odos paraudimo ir ilgesnis maudymasis šaltame vandenyje iki odos pašūrimo kenkia sveikatai.

Tinkamiausias laikas saulės vonioms yra vidurdienis. Be to, patariama nesikaitinti saulėje su neapdengta galva, nevalgius arba dar nepaėjęs 1,5-2 valandoms po valgio.

daug pastangu, kad būtų išsaugoti vertingiausi praeities liudininkai - archeologiniai paminklai. Būtiny, kad šitaime reikalingame darbe dalyvautų ūkiai, imonės, istaigos bei organizacijos, jų vadovai, nes tam ipareigoja Kultūros paminklų apsaugos istatymas, ko reikia mokslo pažangai".

Daug fizinio aktyvumo ir teigiamų emocijų suteikia maudymasis upėje, ežere arba jūroje. Tačiau maudytis reikia tik griežtai nustatytose ir gerai žinomose vietose, esant oro temperatūrai 20-25°, o vandens - 17-19 C. Maudytis ne ilgiau 10-15 min., nelaukiant, kol pradės krėsti šaltis, ir ne daugiau dviejų kartų paroje. Nesimaudyti alkanam ir išgėrus svaigalų. Pavalgius galima maudytis tik po 1,5-2 val. Maudydamiesi judėkite, plaukiokite, kad neperšaltumėte. Neplaukite per gilai ir toli nuo kranto. Pasimaudę iš karto sausai nusišluostykite, pabėgiokite, pasimankštinkite ir pasimažaukite, o po to pailsėkite pavėsyje.

Sistemingas, palaipsniškas ir saikingas maudymasis bei kaitinimasis saulėje, pajavairintas fizinio aktyvumo ir teigiamomis emocijomis, užgrūdina organizmą, sustiprina sveikatą ir pagerina žmogaus darbingumą.

Gyd. P. Lapienis

Respublikinio fizikultūros medicinos dispenserio organizacinio metodinio kabineto vedėjas

LAIŠKAI

"Laisvės" Redakcijos kolektyvui, bendradarbiams ir rėmėjams!

Brangūs Draugai ir Draugės, Ir vėl mus pasiekė skaudi žinia. Mirtis išplėšė iš gyvyų tarpo Joną Gasiūną.

Mes, grupė skaitytojų, siunčiame giliausią užuojautą jo gyvenimo draugei ir visiems laisviečiams.

Mes irgi liūdimė jo netekę. Jo plunksnos darbai padėjo mums įsijungti i bendrą darbą už šviesų ir naują rytojų, mus užgrūdino. Savo darbais jis įrodė, kaip ir sunkiausiais momentais nepalūžti ir nepasitraukti nuo socializmo kelio, kuriuo mūsų gimtasis kraštas žygiuoja. Jis kėlė žmogaus vertę. Jis plačiai teikė žinias iš pasaulio ir gimtinės. Jis jungė jėgas prieš karus, ugdė meilę pažangiai liaudžiai. Atidavė savo gyvenimą, kad kiti šviešiau gyventų.

Tavo, Jonai, nueitas kelias liks mūsų atmintyje ant visados. Išsėkis ramiai.

Grupė Santo Andres Skaitytojų

Seal Harbor, Me. - Nelsonas Rockefelleris sako, kad buvęs prezidentas Richard Nixonas neturėtų būti teisiamas ir baudžiamas už nusikaltimus. Mes, girdi, turime būti geraširdžiai ir žmogaus pasigailėti...

Kelionė i Krevės muziejų

Pirmoje pusėje birželio 1974 metais LTSR Literatūros muziejaus autobusiukas, su keliais muziejaus tarnautojais, patraukė i rašytojo Vinco Krėvės-Mickevičiaus memorialinį muziejų netoli Merkinės.

Lietuvos Literatūrinio muziejaus bendradarbiai ne kartą per metus aplanko filialus - poetų bei rašytojų memorialinius muziejus rašytojų tėviškėse.

Drauge su muziejaus tarautojais važiuoja ir žmonės gerai pažinoję tuos rašytojus arba jų dideli gerbėjai.

Rašytojo Vinco Krėvės-Mickevičiaus memorialinis muziejus gana gausiai lankomas ekskursijų bei pavienių asmenų. Tą rodo atsiliepimų knyga, kuri randasi šiame muziejuje. Pats muziejus gražiai įrengtas, jį sudaro rašytojo memorialinis kambarys ir literatūrinė ekspozicija.

Apžiūrėję muziejų, pasukome i Kauną. Pakeliui aplankėme Juodžio kalną, kur ilsi laikraščio "Laisvė" buvusio redaktoriaus Rojaus Mizaros palaikai. Tylos minute pagerbėm Jo atminimą, prie paminklo padėjome puokštę gėlių ir ruošėmės kelionen. Čia man ir gimė eilėraštis: Pakalnėj supas ežero bangos, Pašliaičių medžių šakos

linguoja,
Tarp jų lakstutė pilkoji
ėiulba,
Raiba gegutė greta kuokuoja.

O kalne ošia žalios pušaitės,
Tarp jų raudonos aguonos
žydi,
Zemiau, pakalnėn, lyg
kiparisai-

Aukšti kadugiai ramybę lydi.

Oi, daug aplanko šį Juodžio kalną,
Pagarbiai kyla takais i viršų,
Ir prie paminklo Mizarai
skirto,
Gėles padėję, Jam
nusilenkia.

K. Zakavičienė

Gough Whitlam

Jį šiaudien žiauriausiai smerkia lietuviški klerikalai už pripažinimą Lietuvos prisijungimo prie Tarybų Sąjungos.

Operos menai gyvenimas

Dainuoja Romanas Marijošius

J. Kacembergo nuotr.

Akademini operos ir baleto teatras Romanui Marijošui yra antrieji namai. Su juo susiję du trečdaliai dainininko gyvenimo. Dainuoti tuometinio Valstybės operos teatro scenoje. Kaune R. Marijošius pradėjo beveik prieš keturiasdešimt metų kaip choro artistas. O štai pasibaigus antrajam pasauliniam karui, jis grįžta į teatrą kaip operos solistas. Per tuos tris dešimtmečius R. Marijošius sukūrė daugelį įsimenamųjų charakterinių, komiškų vaidmenų. Dainininko repertuarą nusako tokie kūriniai, kaip Bartolio partija Dž. Rosinio operoje „Sevilijos kirpėjas“, Piršlio - A. Dargomyžskio „Undinėje“, Skulos - A. Borodino „Kunigaikštys Igoris“, Kacelio - B. Smetanos „Parduotoje nuotakoje“, Gėriko - B. Dvariono „Daloje“, Tardyto - V. Paltanavičiaus „Kryžkelėje“.

Kaip Vilniaus operos teatre buvo pirmą kartą pastatyta S. Prokofjevo opera „Meilė trimis apelsinams“, apie šį spektaklį maskvietis kompozitorius M. Kovalis rašė: „Labai labai talentingai lietuvių artistai sukūrė ryškų muzikinį spektaklį, suteikęs žmoneis didelį pasitenkinimą. Visi jie sukūrė reikšmingus įsimenamuosius paveikslus. Svarbiausia - kolektyvas parodė didelę dainininkų artistų plejadą: ir jau prityrusių meistrų, ir talentingą jaunimą“.

Tarp prityrusių meistrų jau tada buvo ir R. Marijošius, dar dainavęs su Kipru Petrausku, Juozu Mažeika ir kitais žinomais mūsų scenos

meistrais. R. Marijošius akyse išaugo ne viena talentinga dainininkų karta. Tuo po karo čia savo kūrybinį kelią pradėjo Jonas Stasiūnas ir Rimantas Siparis, vėliau Virgilijus Noreika, Vaclovas Daunoras, Nijolė Ambrazaitytė... .

R. Marijošius žinomas ir estrados dainininkas. Tiesą sakant dainininko kelią jis ir pradėjo nuo estrados dar 1934 metais. O kas nėra girdėjęs jo sodriu baritonu atliekamų: „Mano sielo šiandien šventė“ arba žemaitiškos „Pempel pempel kuoduotoj“?

Ypač daug R. Marijošius koncertavo Didžiojo Tėvynės karo metais fronte ir užfronte, Tarybų šalies rajonuose, kurių nepasiekė hitlerininkų ordos. Vien 1943 metais su lietuvių estrados artistų trupe jis daugiau kaip šimtą kartų koncertavo karo ligoninėse ir kitur gimtajame Sverdlovsk, Celiabinske, Rostove, Ordžonikidzėje, Sočyje, Kislovodsk, Baku.

Taip, R. Marijošius gimė Jakaterinburge, dabartiniam Sverdlovsk. Muzikos pradėjo mokytis pas savo tėvą, kuris buvo muzikos mokytojas. Solo dainavimo kursą išėjo Kauno konservatorijoje.

Rugpjūčio 6 d. R. Marijošius sukako 60 metų. Reikšmingą vagą jis išvarė lietuvių operos meno dirvoje. Už šiuos nuopelnus R. Marijošius susilaukė ir visuotinio pripažinimo, ir aukšto įvertinimo - jam suteiktas Lietuvos TSR liaudies artisto garbės vardas.

Iš Vilniaus Aplankius Tėviškę

Apdūmojimai apie Amerikos lietuvius

J. SIMONIS

Skubėdamas anksti rytą į autobusų stotį, dirstėlėjau į savąjį laiškų dėžutę. Žiūriu, traukė „Laisvės“ paketėlių. Išėdęs į greitąjį autobusą, vengriškai „Ikarą“, ėmiau juos vartyti, žiūrėti. Pro langus skriejo balti baltūčiai Aukštaitijos sodybų sodai. „Laisvės“ puslapiuose margavo skelbimai, kviečiantieji tautiečius aplankyti Lietuvą, buvo nurodomos turistinių kelionių kainos.

Mintimis nuklydau į tuos laikus, kai su frontu pasitraukė iš tėvynės keli mano bendraklasiai. Ar jie bent kartą aplankė savo tėviškę?

Atsimenu, paskutinėmis dienomis, prieš priartėjant frontui, užsukau į Vilniaus geležinkelio stotį. Prie kasų grūdosi eilės žmonių.

— Ką, ar bėgi? - paklausė, mane pamatęs, vienas bendramokslis.

— Ne! Užėjau tik pasidaryti, kas dedasi, - atsakiau.

— Nebėk! Mes čia būsime reikalingi! - pareiškė jis, globėjyškai paliesdamas man pečių.

Tai buvo, berods, Alfonsas Cipkus, dabar gyvenęs Amerikoje, gal dar nė karto neaplankęs savo tėviškės. Kodėl

jis pasielgė priešingai savo ketinimui? Ir apsisprendė čia pat, nes rytojais dieną jau užėjo frontas? Gal nutarė užsukti pas kurį draugą Žemaitijoje? O paskui jį jau nešė banga pabėgėlių?

Išlipus iš „Ikaro“, tiesiog apkurtino nuo vyturių čiuulbesio skambas oras. Iš visų pusių aidėjo nenutrūkstamas jų giedojimas. Visi laukai buvo perimti jų čirenimo.

Kaip pasijustų. Alfonsas Cipkus, jei šitaip iš „Ikaro“ išlipų atvykęs į tėviškę po trisdešimt metų?

Ten, kur anksčiau buvo pilna sodybų, mažų, po pusę valako, skandinavių medžiūse, su šulinio svirtimi, dabar - plynės plynutėlis laukas. Amerikiečiai gal jis primintų plantacijų platybes? Po melioracijos dingo sodybėlės, maži sodeliai, ežios, kūdros, žilvyčių guotai, akmenys. Dabar čia banguoja rugių ir žieminių kviečių masyvai. Liepos pabaigoje atvažiuos keletas kombainų ir per keletą dienų nupias ir iškuls visą derlių.

O toliau, miško link, viela aptvertos vešlios pašarinių žolių ganyklos. Marguoja gal koks šimtas karvių. Vidury - šiferių boluojanti padangtė, kur yra elektriniai melžimo agregatai. Stovi geltona cisterna su užrašu „Pienas“.

Amerikietis turistai, be abejo, norėtų prisėsti ant senojo priekio, pasiklausyti, kaip plakamas dalgis, pasigrožėti poeto Vienažindžio apdainuotu „sesutės rūtų darželiu“.

Deja, jis nerastų nė tos vietos, kur praslinko jo vaikystė. Jo likę broliai ir seserys gyvena - koks vienas - čia, kolūkyje, o kiti - miestuose. Gal būt, jis rastų dar gyvą motiną ar tėvuką? Jei jie prisiglaudę pas sūnų ar dukterį kur pavyzdžioje, melioracijos nepalietose sodyboje, tai toks senukas paprastai prižiūri bites, kopia iš avių medų, rudenį padeda rinkti obuolius.

Mano brolis, nors tebegyvena toje pačioje vietoje, dabar jau nebe valstietis, o kvalifikuotas darbininkas. Kiaulių fermoje jam priklauso keliolika elektros motorų, kurie suka įvairius pašarus paruošti agregatus. Konvejeriai paduoda ędalą tiesiai į gardus. Fermoje apie pusantros tūkstančio kiaulių, kurias prižiūri 15 žmonių. Brolis dvi dienas dirba fermoje, o kitas dvi turi laisvas.

— Kaip baisiai pasikeitė gyvenimas, - sako jis. - Vaikystėje dar iš viso radijo nebuvo, o dabar viską atlieka mašinos.

Brolis sodyboje be perstojo kukoja gegutė. Vaikystėje, atsimenu, stengdavomės pirmą kartą išgirsti gegutę su kokia moneta kišenėje, - tada nestigs pinigų visus metus! Ši kartą jos pasiklausęs, nudžiūgau, kad kišenė netuščia.

Keista, kad tiek lietuvių šiandien jau tapo tikrais amerikiečiais, atsiklo nuo tėvynės visam laikui. Motinos, nė karto jų nepamate, užmerkė mirdamos akis. Žmonės gimė, užaugo, sėmė syvus subręsti kaip asmenybės iš tėviškės, o visas savo jėgas atidavė svetimam kraštui, ir taip turtingam didžiųjų asmenybių ir talentų.

— Gal ateityje tautybė nebeturės tokios reikšmės? - tarė, į vestuves atvažiuojęs vienas gydytojas. - Gal po kiek laiko nebe taip bus svarbu, ar tu lietuvis, ar amerikietis, ar italas? Gal bus svarbiau, kiek tu prisidedi prie pasaulio pažangos? Gal tas amerikietis, kuris savo pavardę ištaria „Gintar-r-ras Kar-r-rosas“ didžiuliuoju, kad jis yra amerikietis, o tuo, ką pažangaus jis nuveikė

Tarybų Sąjungos ir JAV suartėjimo sferoje?

Mums kalbantys verandoje, čia pat vis kukavo gegutė.

— Kliūtys bendradarbiavimui nemažos, - kalbėjo gydytojas. - Žmonės nepamiršo, kaip tuometinis senatorius, o vėliau prezidentas Trumenas pareiškė per karą, kad „tegu Vokietija ir Rusija viena kitai nuleidžia kuo daugiau kraują“. O tas „kraujo nuleidimas“ reiškė dažno dabartinio tarybinio piliečio tėvo mirtį, sugriautas sodybas, tūkstančius naujų kapų. Bet Generolinio sekretoriaus Leonido Brežnevo susitikimai su prezidentu Niksonu yra išganingos gairės įtakingoms plačiųjų sluoksnių jėgoms.

Vestuvės vyko specialiai pastatytoje palapinėje. Jaunikis buvo Motiejūnas, traktorininkas. Dalyvavo 25 jaunųjų poros. Plentu Kupiškio link nusidriekė ilga „Volga“ ir „Žigulių“ eilė su plėvės suojančiais kaspinais ir gėlių vainikais. Ant priešakinės „Volgos“, kur sėdėjo jaunieji, puikavosi graži, didelė lėlė, vedybų simbolis, o šalia - du sunerti aukso spalvos žiedai.

— Ir pas jus technikos laimėjimai vis tiek didina skrybių skaičių, ir šeimos beveik vienavaiškės, - tarsi girdžiu nepalankiai nusiteikio amerikiečio turistą priekaišta.

Mūsų išitikinimu, technika ir moralė gali žengti kartu, tik reikia nugalėti pasaulėžiūrinę kliūtį, kad žmogus liautųsi buvęs vien hedonistinių malonumų ieškotojas, o suprastų esąs evoliucijos proceso įpareigotas per pavidėtą prigimtį bei jos instinktus kuo intensyviau dalyvauti visuotinėje pažangos plėtojimoje, - būtų atskęs minėtas gydytojas.

Šias mintis man sukėlė „Ikaru“ važiuojant, perskaityti „Laisvės“ paketėliai, perkėlė mane vėlاندėlei pas Amerikos lietuvių, kurie kaip turistai gal būt, šią ar kitą vasarą aplankys seniai matytas savo tėviškes, savo dar gyvas motinas ar tėvukus, brolius bei seseris.

Antanas MISKINIS

* * *

Pirmučiausia — žemai len-

kiuos

Visiems —

Susisipietusiems miestuos

Ir triūsiantiems šiandien lau-

kuos,

Kur pablyškę aukštai debesė-

liai,

O žemai vien pasėliai, pasė-

liai...

Kur varnos, grodomos rodo,

Kaip žydi pasiutiškai sodai

Mūsų krašte gražiajame,

Kur žiedų žaidimų apsigautė

žemė.

Todėl man ir gražūs žmonių

veidai,

Kai dainuoja elektros laidai

Ir groja, ir skamba kaip sty-

gos —

Nuo lauko sodybų

Ligi baltaaukščių statybų.

Tai būsime darbštūs ir dra-

stūs visi

Dienų bėgime, vandenų spin-

desy.

Ir būsime saulės perdėm ap-

šviesti,

Ir žemės žiedais apnešti.

Kol vėlek draugėn sūeisime

Seikėt grūdų ir vaisių

Užmojy mūsų didžiam.

Tegul bus pagarbinta žemė!

—

New Delhi. - Pranešama,

kad susitarta tarp Indijos ir

Pakistano atstovų turėti pa-

sitarimą rugsėjo 12 dieną.

MOKSLO VAISIAI — VISAI ŽMONIJAI

Apolinaras SINKEVIČIUS

jektai ateityje žada didelę naudą ne tik mūsų tautoms, bet ir visam pasauliui.

Mokslinis ir techninis TSRS ir JAV bendradarbiavimas svarbus abiejų šalių apsisūsių specialistams. JAV energetikai domisi mūsų šalies energetinėmis siste-

mos ir priešvarine automatika. Jiems rūpi aukštos įtampos linijos, perduodan-

čios pastoviąją ir kintamąją srovę, magnetohidrodinami-

nių įrenginių, galingų hidro-

generatorių ir hidroelektri-

nių konstravimas ir statyba.

JAV chemikai domisi mūsų mokslininkų pasiekimais che-

minės katalizės srityje, juos

ypač domina tyrimai tokiose

srityse, kaip katalizinės rūgš-

tinimo reakcijos mechaniz-

mas, matematiniai katalizinių

procesų ir reaktorių modelia-

vimo metodai, kuriais remi-

amiantis, konstruojami didelio

galingumo pramoniniai reak-

toriai. Mūsų šalies mokslin-

inkai domisi JAV stambių

energoblokų, ypač aplinkos

neteršiančių katilinių, staty-

ba, įvairiais cheminių katali-

zatorių gavimo metodais,

ESM naudojimu valdyme, in-

formacine sistema su ESM

kolektyviniu naudojimu ir

pan.

Iš čia atsiranda ir konkre-

čios sutartys. Su „Dženeral

elektrik“ pasirašytas susita-

rimas dėl bendradarbiavimo

energomašinų statybos, elek-

trotechnikos ir atominės

energijos srityse; susitarta

dėl dujų pervežimo ir kitose

srityse; su „Hjulet-Pakard“

medicininės elektronikos,

mokslinių matavimo prietai-

sų ir mini ESM srityse: su

„Internešni telefon end te-

legraf“ - ryšių priemonių,

mokslinės-techninės informa-

cijos srityse.

Labai sparčiai ėmė didėti

tarpusavio domėjimasis žemės ūkiu. Amerikos žemės ūkio specialistus domina mūsų darbai drėkinamose žemėse, augalų fiziologijos, gene-

jėgomis sprendžiamos sudėtingos techninės skrydžio problemos, išbandomi universalūs susijungimo agregatų modeliai ir pan. Skrydžiui intensyviai ruošiasi abiejų šalių igulos, kurios atlieka bendras treniruotes Hjustone ir Žvaigždžių miestyje.

TSRS ir JAV medikai glaudžiai bendradarbiauja, tyrinėdami sunkiai išgydomas ligas, nuo kurių dabar miršta 70% pasaulio žmonių. Mokslininkus jungia noras išmokyti gydyti širdies ir kraujagyslių ligas, vėžį ir kitus piktybinius auglius. Bendromis jėgomis imtasi spręsti oro, vandens apsaugos nuo teršimo, miesto ir kaimo aplinkos gerinimo, draustinių organizavimo, jūrų apsaugos, užterštumo biologinių ir genetinių pasekmių, žemės drėkinimų numatymo problemas. Mūsų šalies ir JAV mokslininkai bendradarbiauja, tyrinėdami vandenynų dugną. Tarybiniai mokslininkai dalyvauja amerikiečių

„Glomar Selendžer“, o amerikiečiai - tarybinio mokslinio tyrimo laivo „Akademikas Kurčiatovas“ ekspedicijose.

Bendromis pastangomis tarybiniai ir amerikiečių mokslininkai tiria vandenyno ir atmosferos sąveiką, vandenynų sroves, grėžią vandenynų gelmių žemės sluoksnius, tyrinėja vandenynų biologinį produktyvumą ir kitus žmogiškai svarbius klausimus.

Bendradarbiavimas mokslo ir technikos srityje tarp valstybių tampa sudėtinga tarptautinių ekonominių santykių dalimi. Šių metų bendrame Tarybų Sąjungos ir Amerikos komunikate pažymima, kad padaryta pažanga, gerinant Tarybų Sąjungos ir Amerikos santykius, sprendžiant tarptautines proble-

mas, vystant abiejų šalių bendradarbiavimą. Pasirašyti nauji dokumentai dėl tolesnės abiejų šalių bendradarbiavimo mokslo, technikos, ekonomikos, kultūros srityse atvers dideles perspektyvas pasaulinio mokslo pažangai, sustiprins taikaus sambūvio pamatus, padidins pasitikėjimą tarp tautų.

—

EGIPTO PREZIDENTAS LANKYSIS AMERIKOJE

Cairo. - Paskelbta, kad Egipto prezidentas Sadatas lankysis Jungtinėse Valstijose lapkričio mėnesį. Jo čionai viešnagė tęsis 10 dienų. Jis tarsis su prezidentu Fordu ir sekr. Kissingeriu.

—

Mėnulio šviesoj

Toj šviesoj, kai vasarojus Dvelkia kulės atsamu,

Geros žolės jau rasojos Šiaurės pusėj, prie namų.

Jo šviesa geltona darės, Ir, atšalus vėl naktims.

Skamba laukas tarsi varis Varpoj grūdą užsadaręs — Niekas jo nebeatims.

Toj šviesoj, kur nuo akuotų Po darbų ant šakės koto

Lieka mūsų atminty, Nėr ko rasti, nei iškoti.

Išmintis mediniam kote: Jei pailsi — piasu kiti.

O paskui ant avižienų Ir ant trečio pievų šieno

Taip geltona — iš pradžių. Suiui lojant, byra smėlis,

Ir nuplauna vandenėlis Rugio daigus nuo rūdžių.

Stasys JANAUSKAS

NERUDA

PABLO

Ižymusis lotynų Amerikos poetas

Pablo Nerudos gimimo 70 metų sukakties paminėjimai

Garsusis Čilės poetas, komunistas Pablas Neruda (tikra pavardė Neftali Rejesas) gimė 1904 m. Temuko mieste, mirė 1973 m. rugsėjo 23 d. Santiage, po 12-os dienų fašistinio perversmo ir nužudymo prezidento Salvadora Aljendės. Be abejonės poeto mirtį pagreitino Čilės tragedija.

Pablas Neruda vienas ižymiausių Pietų Amerikos poetų, didelis tėvynės patriotas, humanistas, ugingas kovotojas už pasaulio tautų laisvę ir taiką.

Jis parašė 300 poezijos kūrinių, išverstų į 80 pasaulio kalbų.

Argentinos - Buenos Airės leidykla "Losada" paruošė ir 1974 m. išleido Pablo Nerudos 7 toms poezijos, kur surinkti visi jo kūriniai.

Aštuntasis - paskutinis vadinas "El poema final" (Poemos pabaiga).

Sunki liga nebeleidė poetui užbaigti istorinės knygos apie Čilę "La flor de mis guzmanos".

1945 m. Neruda buvo išrinktas į Čilės senatą, o vėliau daugelio universitetų garbės daktaru. Laureatas 1950, 1953 m. Lenininių taikos premijų ir 1971 m. literatūrinės Nobelio premijos.

Nuo 1955 m. jis buvo Čilės rašytojų sąjungos pirmininku ir komunistų partijos Centro Komiteto nariu.

Ilgametis Pasaulinės Tautų Tarybos narys.

1970-1973 m. buvo Čilės ambasadorium Prancūzijoje.

Rašyti eilėraščius Pablas Neruda pradėjo ankstyvoje jaunystėje. Aštuonis metus turėdamas parašė pirmąjį eilėraščių, pašvęstą savo mylimajai mamai, kuri mirė jam esant dviejų mėnesių.

Sešiolikos metų - 1920 m. jis įstojo į Santiago universitetą, studijavo architektūrą, vėliau prancūzų kalbą ir poeziją.

Studentaudamas, Pablas Nerudos slapyvardžiu, pasiuntė savo eilėraščius poezijos konkursui, kurie buvo pripažinti geriausiais. Jis labai norėjo išleisti pirmąjį eilėraščių rinkinį, bet dėl lėšų stokos negalėjo. Tik po dviejų metų, didelio pasiryžimo dėka, pardavęs savo laikrodį, su tėvų ir draugų pagalba, išleido savo poezijos pirmąją knygą "Dvidešimt eilėraščių apie meilę ir viena neviltinga daina", kuri išgarsino jį, kaip talentingą poetą ir drąsų kovotoją už teisybę.

Baigęs universitetą, nuo 1927 iki 1943 metų dirbo diplomatinėje tarnyboje, bet visada buvo poetas, kovotojas už tautų laisvę ir tiesą. Sunkiose Madrido apguli-

mo dienose, dirbdamas Čilės konsulu, rašė puikiausius eilėraščius apie Liaudies Ispaniją ir jos didvyriškus gyvėjus. 1938 m. išleido knygą "Su Ispanija širdyje".

Didžiojo Tėvynės karo metu gražiausiai apdainavo didvyrišką Stalingradą ir jo patriotas, apgynusius nenugalimą miestą: "Meilės daina Stalingradui" (1942 m.) ir "Nauja meilės daina Stalingradui" (1943 m.).

Poetas džiaugėsi Tarybinės Armijos laimėjimais ir pergalėmis. Jis kreipėsi į tarybinius žmones eilėraščių - laišku, šlovindamas Tarybų Sąjungą. 1945 m. parašė "Daina Raudonosios Armijos garbei, pasiekusiai Prusijos vartus".

1945 m. Pablas Neruda įstojo į Čilės Komunistų Partiją, kurioje iki mirties, buvo ištikimas kovotojas už jos kilnius siekius. 1948 m. būdamas emigracijoje parašė gražiausią poemą "Miškų kirtėjas tepabunda!", kuriai 1950 m. buvo suteikta tarptautinė Lenininė taikos premija. Joje poetas smerkė Uolstrito vergvaldžius ir gėrėjosi Tarybinės liaudies didvyriškumu:

"Tarybų žeme! Kad su rinkti mes galėtum tą kraują, kur praliejai kovoj, tą visą kraują kur pasauliui atidavei, kaip motina kilni, kai gelbėjai bimirštančią jo laisvę, - Tai būtų vandenynas daug didesnis, gilesnis nei pasaulio visos jūros. . .

. . . Panerki ranką, visų žemynų ir šalių žmogau, į šitą vandenyną ir pasmauk Tu šia ranka, pasmauk tą, kuris užmiršo, . . .

. . . kuris meluoja, kuris vien šmeižia ir išdavinėja, kuris, pritapęs prie šunų rujos, Europos sąslavynuos urgia, . . .

Tą šventą kraują, Laisvės Motinai!" Pokariniuose kūriniuose atvirai jis šaukė liaudį kovoti už socialinį teisingumą, sukilti prieš Čilės liaudies prispaudėjus.

Savo garsioju "Nuoširdžiu laišku", griežtai kaltino parsidavėliška Videlos Čilės vyriausybę tautos išdavimu. Todėl poetas - deputatas buvo persekiojamas. Jam grėsė kalėjimas ir žiaurus susidorojimas.

Pablas Neruda buvo priverstas pasitraukti į pogrindį. Nuo 1949 iki 1952 metų poetas gyveno emigracijoje ir keletą kartų aplankė Tarybų Sąjungą.

Čilės liaudžiai išrinkus prezidentu Salvadora Aljendę, Neruda atsidavė naujam visuomeniniam darbui ir poetinei kūrybai.

Jo sveikinimas Lietuvos rašytojams

1972 m. Čilėje svečiavosi Tarybų Lietuvos rašytojas A. Laurinčiukas, kuris aplankė ir ižymųjį poetą.

Neruda jam įteikė gražų pasveikinimą Tarybų Lietuvos rašytojams ir visiems jos darbo žmonėms:

"Lietuva, žila ir jauna, žemė miškų ir kvapių žolynų, šaknimis gėrusių gimtus vandenius! Kaip Tu pagerbi mane, Vilniau, spausdindamas mano dainas apie meilę ir kovą! Jos visos - apie mano žemę, plytinčią toli toli už jūrų. Čia tautos suartėja ir pažįsta viena kitą kovoje, kuri baigsis taikiu, laimingu gyvenimu.

Aš, Pietų žemės poetas, sūnus - tolimiausių jos pakraščiu, nusidriekusi prie vėsu planetos kojų, sujudindas dėkoju už šią knygą, sveikinu Tarybų Lietuvos rašytojus ir darbo žmones, nešiu jums draugystę, kuri kvapni kaip mano tėvynės žaluma, graži kaip mano ugnikalnių ir įstabiųjų miškų šalis".

Poeto tėvynėje dabar siautėja žiauriausia fašistinė reakcija: masiniai žudomi geriausi liaudies sūnus, sudegintos visų pažangiųjų rašytojų knygos, neleidžiama net palaidoti poeto mylimiausiam Isla Negros kaimelyje. Tačiau Pablo Nerudos poezija kupina kovingos tiesos ir meilės, pasiliiks amžinai gyva su Čilės liaudimi ir su viso pasaulio tautomis.

Nei žiauriausias teroras, nei mirtis negali įveikti jo tikros poezijos, kurios labai laukia darbo žmonės.

Žmonija visada minės Pablą Nerudą, kaip talentingiausią poetą, didelį humanistą, internacionalistą, nenulstamą kovotoją už taiką ir laimingą žmonijos ateitį, kaip poetą komunistą, kurio liepsningi eilėraščiai žinomi visame pasaulyje.

A. GUČIONIETIS

PREZ. FORDO ŠAUKIAMA PRIEŠ INFILIACIJĄ VIRSŪNIŲ KONFERENCIJA

Washingtonas. - Jau paskelbta, kad taip vadinama "virsūnių konferencija" kovai prieš infiliaciją tikrai įvyks. Ją šaukia prezidentas Fordas. Ji įvyks rugsėjo 27 ir 28 dienomis. Joje dalyvauja įvairių interesų ir klasių atstovai. Kviečiamos ir darbo unijos dalyvauti. Manoma, kad George Meany pakvietimą priims ir dalyvaus.

Prezidentui kvietime nustatyti konferencijai penki uždaviniai:

1. Apibūdinti šalies ekonominę padėtį.
2. Nustatyti infiliacijos priežastis.
3. Išvystyti bendrą politiką kovai su infiliacija.
4. Apsvarstyti naują ir realistinę priėjimą prie infiliacijos problemos.
5. Nustatyti infiliacijos skaudžiausias palietas sritis, kurios reikalingos greitos pagalbos.

Visi manė, kad kartu prezidentas paskelbs ir savo konkrečius pasiūlymus kaip kovoti su infiliacija, kad konferencija galėtų juos apsvastyti ir priimti arba atmeti. Deja, prezidentas apie tai nežodžio konferencijos šaukime.

KIPRO ABIEJŲ GRUPIŲ VADAI TARIASI

Nicosia. - Jungtinių Tautų sekretoriui Waldheimui pavyko Kipro salos graikų ir turkų lyderius suvesti pasitarimui. Bet tai dar nereiškia, kad Kipro krizė su tuo baigsis. Panašūs pasitarimai praityje nieko nedavė.

KAI KAS IS MŪSŲ VIEŠNAGES LIETUVOJE

Viename gražiausių gimtojo krašto kampelių

A. BIMBA

Mūsų laimei, birželio 7 dieną Molėtuose įvyko Lietuvos spaudos darbuotojų saskrydis, todėl ir mes į juos patekome. Saskrydis įvyko prie Bebrusų ežero girioje nepaprastai gražioje stovykloje, kurioje atostogas ir poilsio dienas praleidžia pamainomis ne tik spaudos darbuotojai, bet ir žurnalistai. Gražesnės ir patogesnės vietos tiems reikalams negalima nė įsivaizduoti. Mus gi ten nuvežė mielasis Leidyklų, poligrafijos ir knygų platinimo komiteto pirmininkas draugas Juozas Nekrašius. Širdingas, didelis jam ačiū.

Visa ši diena buvo labai darbinga ir išpūdinga. Pradėjome ją susitikimu Lietuvos Kultūros ministerijoje pas mums jau gerai pažįstamą ministrą L. Sepetį. Be jo ir mudviejų, susitikime dalyvavo Vyt. Kazakevičius, D. Trinkūnas, R. Jakučionis, S. Čipkus ir žymusis Panevėžio dramos teatro vadovas, taipgi jau gerai pažįstamas, J. Miltinis. Gražiai pasikalbėjus ir pasidalijus mintimis įvairiomis kultūrinėmis temomis, palikau draugams visą eilę raštiškų klausimų, prašydamas į juos atsakyti ir man prisiusti.

Bet grįžkime prie Molėtų. Molėtai nėra vienas iš didmiesčių, bet jie auga ir grožėja. Jiems padeda augti tas faktas, kad nuo 1950 metų yra rajono centras. Visi rajoniniai miestai auga kaip ant mielių.

Molėtai randasi Lietuvos rytuose ant Vilniaus-Utenos plento apie 80 kilometrų nuo Vilniaus. Vargiai kurioje kitoje Lietuvoje apylinkėje rasime tiek daug ir tokių gražių ežerų kaip Molėtų rajone. Net 727 įvairaus dydžio ežerai. Ir tie jų pavadinimai: Durių ežeras. Stirnių ež., Luikesų ež., Bebrusų ež., Siesarties ežerai, Baltųjų, Lakajų, Juodųjų Lakajų, Kertuoju, Gėluoto ir daug kitų. Molėtų apylinkės gerojai kalvotos. Panorama nepaprastai graži, išpūdinga. Tačiau, sakoma, žemės nėra per geriausios, mat, smėlingos.

Molėtuose buvome labai draugiškai sutikti ir priimti. Ir, žinoma, turėjome pasikalbėjimą su miesto ir rajono darbuotojais bei vadais. Be kitų, dalyvavo KKP Molėtų rajono komiteto sekretorius Povilas Kalunda, rajono DŽDT vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Kazys Kazlas ir rajono laikraščio "Pirmyn" redaktorius Albertas Papinigis.

Kaip visuose kituose panašiuose susitikimuose arba pokalbiuose, taip šiame man rūpėjo kuo daugiausia sužinoti apie liaudies laimėjimus ir pasiekimus. Aš molėtiečius tiesiog ir paklausiau: "Tai kuo jūs, draugai, galite pasigirti ir pasididžiuoti? Visur, kur tik lankėmės, matėme gražiausių pasiekimų. Kaip ir ką jūs esate nuveikę pakilimui mūsų gimtojo krašto apšvietoje, žemės ukyje, kultūroje?"

Prabilo "Pirmyn" redaktorius drg. Papinigis. Jis, tarp kita ko, pažymėjo, kad Molėtų rajonas, pavyzdžiui, gali labai didžiuotis ir didžiuojasi žemdirbių pasiekimais. Štai, jis sako, P. Cvirkos, Civių, Alekšonio, Inturkės ir kiti kolūkiai pernai prikūle po 22-25 cent. grūdų iš kiekvieno hektaro. Už didelius gyvulininkystės pasiekimus rajonas praeitais metais buvo apdo-

vanotas TSKP CK, TSRS Ministrų Tarybos, VPSCT ir VLKJS CK Raudonąja vėliava. Vien tik pernai net 113 darbo pirmūnų buvo apdovanoti TSRS ordinais ir medaliais.

Sunku ir pažinti dabartinį kolūkinio kaimo žmogų, sako Papinigis. Tai ne smetoninės valdžios užguitas kaimo bernas ar merga, kuriuos iki paskutinių senosios santvarkos metų samdydavosi į turgy suvažiavę buožės ir dvarponiai. Tai ne kasdien varžytinių belaukiantis kaimo biedniokas ar dvaro kumetis. Šiandien jis pilnateisis savo

žemės šeimininkas, kuris, per palyginti trumpą laiką užtikrino sau ir savo vaikams gražų, kultūringą ir ramų gyvenimą. Šiandien kiekviename kolūkyje ar tarybiniam ūkyje auga naujos mūrinių gyvenvietės.

Prieškariniais laikais, pasakoja "Pirmyn" redaktorius, Molėtų valščiuje medicininę pagalbą teikdavo 1 gydytojas. Nuo 1936 metų Molėtuose dirba gydytoja, dabar Lenino ordininkė Marija Apeikytė. 1938 metais Molėtuose apsilankius tuometiniam prezidentui Smetonai, M. Apeikytė paprašė įsteigti ambulatoriją ir bent 5 vietų ligoninę. Tačiau Smetona atsakė, jog tokiam neturtingam ir atsilikusiam kraštui, kaip Molėtai, valstybė neturinti teisės eikvoti lėšas.

Ir tik Tarybų valdžia, įvedusi Lietuvoje nemokamą medicininį aptarnavimą, už-

tikrino ir Molėtų valščiaus gyventojams reikiama rūpestį jų sveikata. Šiuo metu rajone veikia 25 felčeriniai akušeriniai punktai, 4 apylinkės ligoninės su ambulatorijomis. Centrinės rajono ligoninės lovų skaičius išaugo iki 285. Darbo žmonių sveikatos sargyboje budi 41 gydytojas, šimtai vidutinio medicinos personalo darbuotojų.

Prieškariniais laikais, buržuazijai valdant Lietuvą, Molėtuose buvo viena gimnazija, kurioje mokėsi tikrai 98 mokiniai. Šiandien gi Molėtų rajono mokyklose dirba 463 mokytojai!

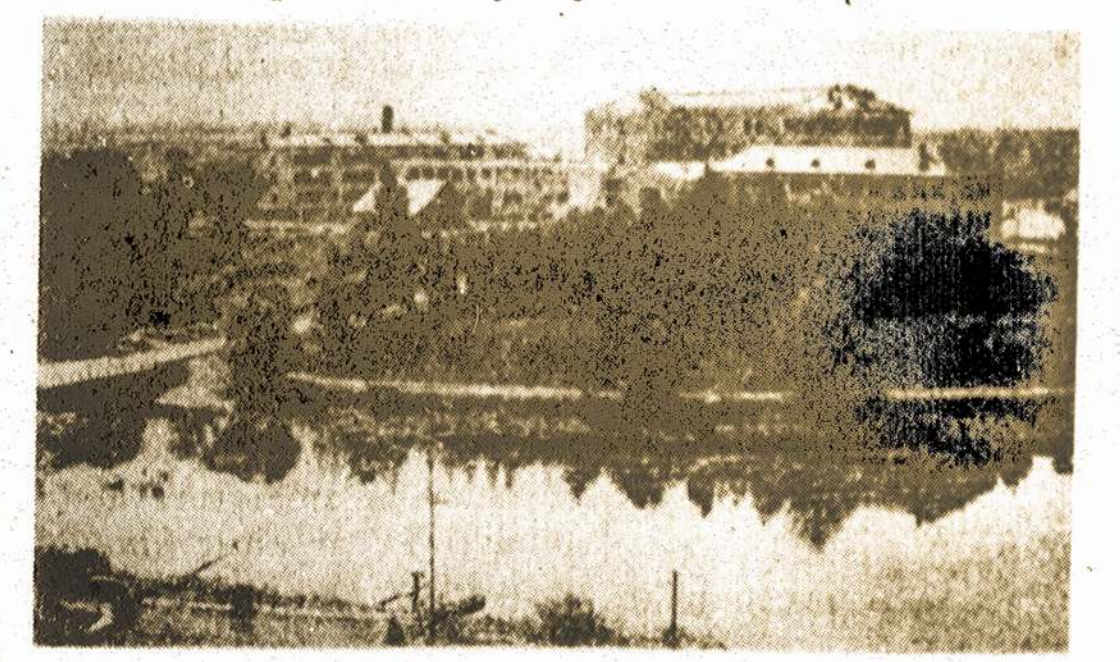
Baigdamas pasakojimą, drg. Papinigis dar pridūrė, su teisingu pasididžiuoju, kad Molėtų kraštas su savo spalvingomis kalvomis, giriomis ir žavingais ežerais yra labai mėgstamas ir lankomas turistų. Aš tuo pilnai tikiu, vadais.

Pas Lietuvos Kultūros ministerį L. Sepetį.

Tarp Lietuvos poligrafistų gražioje poilsio stovykloje šalia Molėtų.

Molėtai. Vaizdas nuo Siesarties upės.

GRAIKIJA NEPAKLIAUSE

Athenai. - Pasirodo, kad iš Washingtono buvo gautas spaudimas, kad Graikijos valdžia neužgirtų Tarybų Sąjungos pasiūlymo sušaukti plačią konferenciją Kipro klausimo apsvastyti. Bet Graikijos valdžia spaudimo nepaklausė ir tarybinį pasiūlymą užgryrė. Tuo tarpu Amerikos vyriausybė oficialiai Tarybų Sąjungos pasiūlymą atmetė. Manoma, kad dėl to santykiai tarp Graikijos ir JAV pablogės.

Washingtonas. - C. J. Grayson, kuris buvo kainų ir algų kontrolės direktoriumi Nixono laikais, sako, kad turime tikėtis dar didesnio kainų pakilimo ant visų buitinių reikalų.

REPUBLIKONAI YRA GERAI NUSITEIKĘ

Washingtonas. - Republikonų partijos lyderiai šiomis dienomis labai pralinksmėjo. Jie mano, kad iki rudens kongresinių rinkimų piliečiai pamirš Watergate, Nixoną ir visą tą skandalą ir balsuos už jų kandidatus. Jie labai patenkinti Fordo vadovybe. Jie taipgi mano, kad ir Rockefellerio kandidatūra į viceprezidentus smarkiai pakels republikonų prestižą.

Bucharestas. - Pasaulinė gyventojų klausimu konferencija pasisakė už moterų lygias teises visame pasaulyje. Kaip žinia, yra kraštų, kuriuose moterys tebėra be teisės. Taipgi katalikų bažnyčia nepripažįsta moterims lygių teisių su vyrais.

GRUMOJA PARTIZANINIŲ KARU TURKIJAI

Nicosia. - Kipro salos graikų kolonijos vadas Glafkos Clerides sako, kad jeigu Turkija neištrauks savo armijos iš graikais apgyventų sričių, tai prieš ją kils aštriausias partizaninis karas. Dabar Turkijos armija jau kontroliuoja 40 procentų Kipro salos ir nežada trauktis iš užimtų vietų.

NAUJAS VICEPREZIDENTAS APLANKĖ KONGRESO NARIUS

Washingtonas. - Prezidento Fordo nominuotas į viceprezidentus Nelson Rockefelleris sušilęs darbuojasi, kad laimėtų Kongreso užgyrimą. Rugpjūčio 22 dieną jis visą dieną praleido vizitams pas senatorius ir reprezentantus. Visus sveikino.

Nežinia, kaip ilgai ims Kongresui paimti Rockefellerio užgyrimo reikalą apsvastyti. Pirmą būsias praves tas tyrinėjimas apie jo kompetetiškumą.

MILITARINĖS IŠLAIDOS IR SENATAS

Washingtonas. - Senatas 86 balsais prieš 5 nutarė militariniams reikalams skirti tik \$82. 100.000.000, arba 5.7 procento mažiau, negu reikalavo prezidentas Fordas. Ši suma taipgi mažesnė bilionu ir trimis šimtais milijonų dolerių, negu Atstovų Butas paskyrė. Dabar tarp Senato ir Atstovų Buto eis derybos, kurio pasiūlymas turėtų būti viso Kongreso priimtas ir pasiūstas prezidentui pasirašyti arba vetuoti.

Kaip žinia, prezidentas Fordas yra priešingas mažinimui militarizmo reikalams. Bet gal turės skaitytis su tokia Senato dauguma, nes nenorės su ja susikirti.

KAIP ATRODO TV PROGRAMOS LIETUVOJE?

VYT. ALSEIKA,
mūsų bendradarbis Vilniuje
(Tąsa iš pereito nr.)

Noreika, opera, vaikų — talentų pasirodymai

Nėra žymesnio muzikinio įvykio Tarybų Sąjungoje, kuris nepasiektų milijonų TV žiūrovų. Štai šią vasarą Maskvoje vyko V-sis Čaikovskio vardo muzikos konkursas (jame laimėjo ir keli JAV talentingi jaunuoliai) ir nekartą galėjome pasekti gabių varžovų — pianistų, smuikininkų, dainininkų pasirodymus.

Lietuvos TV palyginti dažnas svečias — pagarsėjęs ir už Lietuvos ribų, Kipro Petrausko ipėdinis, tenoras Virgilijus Noreika. Jo vieši koncertai, dalyvavimas operoje ar pasirodymai TV — visuomet teikia didžiausio. Čia sunku būtų išvardinti ir bent apie 20-ties operos bei kitų solistų, kurių balsus išgirstame savuose žydriuosiuose ekranuose, savo butuose.

TV mielai perduoda gerųjų Lietuvos chorų ir rajonų savi-veiklinių ansamblių pasirodymus. Štai beveik ištisus metus TV perdavė vadinamus "Rajonų vakarus" — dalyvavo keliasdešimtys rajonų kolektyvai — dainininkai, šokėjai, solistai, o partiniai bei kiti pareigūnai — papasakodavo apie savų rajonų žmonių darbus. Kokia puiki priemonė parodyti, kas padaryta, o kitiems susipažinti su daugelio rajonų veikla, darbais, laimėjimais.

TV perdavė ir nekartą Mozarto "Requiem", gi opera dabar priinama kiekvieno Lietuvos kampo lygventojai. Vilniaus TV per metus perduoda bent 5-6 Vilniaus operos spektaklius ir dar eilę geresnių operų, baletų pastatymų iš Rygos, Talino, Minsko, o per centrinę TV iš Maskvos Lietuvos gyventojai išgirsta patį geriausį tarybinų dainininkų ar instrumentalistų talentus.

Daina vis labiau sklinda. . . Praėjusį pavasarį, per eilę mėnesių, Lietuvos TV stebino savo "Dainų dainelę". Tai buvo respublikinis vaikų, moksleivių konkursas — rasti pačius gabiiausius mažuosius dainininkus visoje Lietuvoje. Kas savaitę girdėdavai skambius vaikų balselius iš įvairiausių Lietuvos rajonų. Pagaliau įvyko pusfinalis, finalas ir klausytojai — žiūrovai tiesiog nustebė: kiek daug gražaus talentingo jaunimo Lietuvoje, kokie puikūs jų balsai, kaip šauniai jie laikėsi prieš TV kameras. . .

Lengvosios muzikos netruksta — ir savo, ir užsienio

Ir ne tik tai traukia. Antai lengvosios muzikos, čia vadinamos estradine, mėgėjai — o jų tarpe ypatingai daug jaunimo — palyginti dažnai išgirsta naujas, lietuviškas ar kitų kalbų dainas, kurias išpildo žinomi estradiniai dainininkai, kaip Nijolė Ščiukaitė, Ona Valiukevičiūtė, Pakėnaitė, Rakauskaitė ir eilė kitų. Jaunimas godžiai renka ir plokšteles (records) su tu simpatišku atlikėjų balsais. Pagaliau, lietuvių jaunimas turi neretų progų išgirsti ir vakarų pasaulio garsenybes lengvojoje muzikoje — tai visa eilė ispanų, prancūzų, britų, ar prancūzų Mireille Mathieu, garsios Edith Piaf ipėdinė, kurios ištisas koncertas buvo perduotas iš žinomo teatro Paryžiuje — "Olympia". Skamba, skamba balsai per Lietuvos TV, ir tai ištis maloni, svarbi visos programos dalis.

Cia dar pridursime, kad kai Maskvoje vieši La Scala opera iš Milano, jos pasirodymai vėliau perduodami TV žiūrovams. Tokia opera — Bellini "Norma" — buvo perduota neseniai, liepos 7 d. O prieš tai, per dvi valandas futbolo sporto mėgėjai stebėjo pasaulio pirmenybių paskutines varžybas Muencheno mieste. Kelios valandos aukščiausios klasės sporto ir operos-meno bei jo išpildytojų ir abu įvykius vienodai sekė milijonai.

Ar tai ne įrodymas, kaip tarybinė TV sugeba išbalansuoti, suderinti net skirtingo pobūdžio žmonių mėgstamas "atrakcijas"?

Nusikaltėliai ir šeimų problemos TV ekrane

Atsimenu — nors JAV yra daug nusikaltimų miestuose, bet tik retomis progomis apie juos kalbėdavo TV komentatoriai. O Lietuvoje TV turi specialią programą "Žmogus, visuomenė, įstatymas" — čia prie stalo susėdę prokurorai, milicijos, miestų atstovai svarsto įvairias nusikaltimų rūšis, siūlo būdus jų išvengti, atsako į klausytojų laiškus. Įdomi ir kita gyventojams svarbi programa — "Šeimos židinys", kur aptariami šeimų negalavimai, kalbama apie vaikų auklėjimą, jų ligas ir kt. Smagu žiūrėti, kaip diktore Gražina Bigelytė veda pokalbius su gydytojais, psichologais.

Savo valandėles dar turi statybininkai, ekonomistai, kariai. O "Argumentuose" jautriai svarstomi, aiškinami ateizmo ir religijos klausimai.

Rašytojai, poetai ir tavo gyvenimo problemos

TV randa nemaža vietos ir rašytojai, kūrėjai ir ne tik pačioje Lietuvoje gyvena. "Literatūrinės vagos" — tai nuolatinė valanda apie naujas knygas Lietuvoje, pasikalbėjimai su rašytojais, jų kūrybos skaitymas. Tas "Vagas" praveda buvusi teatro artistė ir buvusi TV diktore — o dabar jų meno vadovė — Dana Rutkutė, žinoma ir idomiais straipsniais apie teatrą. TV dar perduoda ir ištisus literatūros vakarus.

Negalima nepaminti ir vadinamų Literatūros ir meno Dienų. Siemet Lietuva jas buvo jau surengusi Baltarusijos ir Rusijos Federacijos miestuose. TV žiūrovai matė savo ekranuose šimtus atlikėjų — choristus, šokėjus, muzikantus, žinomus operos ar dramos solistus, aktorius. Panašiai ir su kitų respublikų Dienomis, kurios surengiamos Lietuvoje.

Jei opera ateina į tavo namus, tą patį pasakytume ir apie dramos vaidinimus. Gyventojai visoje Lietuvoje gali pamatyti ne tik Vilniaus, bet ir Kauno, Klaipėdos. Šiaulių, ir ne tik Lietuvos, bet ir kitų respublikų teatrų vaidinimus. Tai didelė dovana žiūrovui, reikšminys, kuris tokiu mastu tikrai svetimas Amerikoje.

Vaidinimus rengia ir pati TV. Sunku čia paminėti juos (dalyvauja žinomi teatro, filmo ar pačios TV artistai), bet negalima nutylėti daug metų rodytos "Petraičių šeimos", o dabar virtusios į "Butą nr. 99". Čia matai daug savojo gyvenimo gerų ir neigiamų pusių, kartais ir gražios patalpos, daug humoro. Savo ruožtu Maskva dažnai pateikia įvairių dramaturgų geriausių veikalus, o TV parodo labai mėgstamą, lenku

kūryba dažniausiai paremtą vaidinimą, su dainomis ir humoru — "13 kėdžių". Sunku pamiršti Maskvos TV ruošiamas naujųjų metų nakties "Žiburėlio" bent keturių valandų programas — jose dainavo V. Noreika, šoko pramoginių šokių meistrai Jūratė ir Česlovas Norvaišas, grojo žinomas pučiamųjų "Trimito" orkestras. Visur sklinda rimtas menas ir nepamirštama lengva pramoga.

Filmuose: trata patrankos, zimbija kulkos, girdėti verkimai

Filmų TV programose užima daug vietos. Vaikai kasdien turi net po 2-3 sau skirtas programas (dažnai vadinami cartoons), o suaugusieji beveik kasdien mato po du ar daugiau filmų. Čia vėl skirtumas su Amerikos TV palyginus. Tiesa, jaunimas per eilę mėnesių galėjo džiaugtis šuns Lassie nuotykių ar Afrikos vaizdais, bet "wild-west" filmus čia pamatysi labai retai.

Kas Maskvos ir Lietuvos TV būdinga, tai daug filmų iš pastarojo karo (1941-1945) laikų, iš partizaninio laikotarpio, iš kovų su naciais, apie vokiečių okupacijos sunkiuosius išbandymus.

Todėl dažnai matai Baltarusijos, Ukrainos kaimus, žiauriuosius nacių, girdi šūvius, stebi verkančias moteris. Kiti filmai liečia pokarinį laikotarpį. Tai įvairių tautybių pagaminti filmai — ir baltarusių, ir tadžikų, ir gruzinų, moldavų, uzbekų. Būna ir latvių, estų filminė kūryba, ne viena filmą parodė ir lietuviai. Prieš metus jie pastatė lietuvišką dviejų serijų TV filmą apie legendarinį užpuoliką Žemaitį — "Tadą Blindą".

Pernai vasarą ir rudenį visos Tar. Sąjungos TV žiūrovai matė net 12- serijų (dalių) nepaprastą filmą "17 pavasario akimirkų" — apie rusų, virtusio vokiečių SS Standartenfuhreriu, nuotykius pergyvenimus karui Vokietijoje einant į pabaigą. Meistriškai pavaizduoti Gestapo, SS vyrai, įvykiai Berlyne.

Gali kas paklausti: tiek daug filmų apie karą, kodėl tie visi žiaurumai ir ašaros? Ir man pradžioje atrodė keistai. O priežastis tokia: juk Tarybų šalis karo metu neteko ne tik 3 milijonų karių, bet ir daugelio milijonų civilių gyventojų. Milijonai šeimų dar ir dabar gedi savo artimųjų, o gausūs paminklai primena buvusias kovas, vokiečių okupaciją, šaudymus, kaimų deginimus, žiaurumus. Kai visa tai tebedega žmonių širdyse, kai negalima lengvai pamiršti šurprios praities, tai neišvengiamai turi atsispindėti TV ar kitur filmuose, apysakose, teatrų vaidinimuose.

Panaši padėtis ir Lenkijoje, jų TV. Lietuvos TV rodė net 16 dalių lenkų filmą iš karo laikų "Brangiau už gyvybę" — pro akis slinko kovų su vokiečiais vaizdai.

Milijonai karštai pergyvena sporto įvykius

Šiuo atžvilgiu tarybinė TV — gausi, idomi, spalvinga. Nėra mėnesio, kad nebūtų perduotos svarbios sporto varžybos ne tik iš T. Sąjungos, bet ir iš kitų pasaulio vietų. TV smulkiai perdavė 1970 m. olimpiados žaidynes iš V. Vokietijos. Krepšinis ar hokejus, dailusis čiuožimas ar lengvoji atletika, sunkumų kilnojimas ar imtynės judo ar tenisas, plaukymas ar šaudymas, pagaliau neseniai pasibaigusios pasaulio futbolo pirmenybės vak. Vokietijoje — tiesiog kausto milijonus žiūrovų. Sportas užima labai garbingą vietą tarybinėse TV programose — juk sporto vaiz-

dus čia matome ištisai (ne vien fragmentus), juk dažnai sporto mėgėjai, vadinami "sirgaliai", prie ekrano prasišėdę po tris ir daugiau valandų. Gal dėl to ir mažėja sporto varžybų lankytojų skaičius įvairiuose stadionuose.

Tokio dėmesio sportui, iš tikrųjų, negali pastebėti Amerikos TV programose, nebent tik žinomų beisbolo "series" dienomis.

Kiek valandų TV veikia per dieną?

Tai klausimas, kurį kartais pateikia amerikiečiai turistai. Paprastą dieną TV veikia iki 8 ir daugiau valandų, o šeštadieniais-sekmdieniais net iki 10-12 ir daugiau valandų. Panašus valandų skaičius ir vak. Europos šalyse: Vak. Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje.

Skirtumas tik tas, kad nors JAV televizija veikia daugiau valandų, tačiau Lietuvos ir aplamai tarybinėje TV rasiame daugiau meno, daugiau dvasinio peno, daugiau sporto (ypač ištisų varžybų perdavimo), o visur kitur — daugiau smurto, daugiau brutalių vaizdų (šaudymai. . .), daugiau tuštumo, per daug sexo (klausimas, kiek žiaurių vaizdai, sex gali pakenkti vaikų sieloms), na ir per daug dažnai kvailokų ir neretai nebūtinai svarbių pramogų.

Waterbury, Conn.

Sužinojau, kad Mary Ražienė yra Whitehead Manor Nursing Home, tai nutariau eiti aplankyti ją. Kada nuėjau, tai radau "wheelchair" besėdint ir manęs nepažinojo. Mažai ką gali atsiminti ir kojomis mažai gali paeiti, tik su "walkeriu" biskį gali vaikščioti. Pasikalbėjo

Pirmiau Antanas ir Mary Ražai gyveno Waterbury. Skaitė "Laisvę", priklausė prie Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 49 kp. Padėdavo dirbti kaip kada prie maisto mūsų parengimuose. Jos vyras, Antanas, sirgo tokia liga, kad jo rankos ir visos kūnas pradėjo stingti ir sustingo, kad nebegalėjo nė kalbėti ir mirė jau seniai. Jie turėjo dvi dukteris. Abidvi yra vedusios. Mary gyveno pas dukterį Middlebury. Tos dukters vyras neseniai mirė nuo širdies smūgio, dar nesenais žmogus. Dukterei buvo per sunku prižiūrėti motyną, tokią didelę ligonę, savo namuose tai atidavė į Nursing Home.

Tame pačiame kambary sėdėjo ant kėdės Mrs. Rakauskienė. Kalbėjo gražiai ir gali gerai pavaikšioti. Turėjo operaciją. Ant žarnų votis augo, tai turėjo išpauti. Sakė: "Čia ilgai nebūsiu, tai ateisiu į jūsų parengimą". Rakauskienė buvo pagarsėjusi virėja. Gamindavo maistą dėl banketų ir vestuvių, bet dabar jau nepajėgia. Pasikalbėjome ir atsisveikinome.

Aš nuėjau į kitą kambarį ir radau Seliokiene, gulintį lovoje. Mažai su ja kalbėjau. Kita sėdėjo "wheelchair" — tai buvo Nijolė Gelgaudienė. Ji kojomis negali vaikščioti. Kojos sutinusios. Daktaras parė svari nūmesti. Nijolė Gelgaudienė lankė mūsų parengimus, kolei galėjo. Dabar jau ji nepajėgia.

Nuvažiuojame į Waterbury Extended Care Facility atlikti Amiliją Dūdienę. Rado me sėdintį "Wheelchair". Sakė, su dešiniąja koja nėra taip bloga, bet su kairiąja labai bloga, gyslos kietėja, susilpnėja ir neveikia. Jei nori pakelti koja, tai turi paminti su abiem rankomis ir pakelti. Walteris, jos vyras, lanko ją beveik kiekvieną dieną.

Aš apgailestauju visas, kurias kamuoja tos ligos. Linkiu joms visoms geros sveikatos.

Visi kviečiami

Pietūs del spaudos naudos, kurie įvyks rugsėjo 15 d. Svetainėje 103 Green St., jau ne per toliausia. Komisija jau skleidžia tikėtus ir uoliai rengiasi prie parengimo.

Yra užkviestas Laisvės Choras iš Hartfordo padainuoti. Prašome visus atsilankyti ant pietų ir pasiklausyti lietuviškų dainelių.

M. Svinkūnienė

San Francisco, Cal.

Rugpjūčio 11 dieną San Francisco LLD 153 kuopos suruoštas piknikas buvo sėkmingas. Jis įvyko mūsų gerosios Onutės jaukioje rezidencijoje. Svečių atsilankė gražus būrys ir jų tarpe buvo maloni viešnia iš Miami, Floridos, buvusi "Vilnės" administratorė Mildred Savukaitė-Friberg ir jos sūnus Karolis Friberg iš Berkeley, Cal. Taipgi primintina, kad mūsų pietų patiekalai, galima sakyti, visada pirmos rūšies. Šios mielos dienos patiekalus gamino šeiminkė Valė Sutkienė su talkininkėmis Maryte Ginaitiene, Tilda King. O mūsų Raymondas Machulis puikiai patarnavo, visiems kurie kentė troškulį.

Po skanių vaišių buvo pakviesta viešnia Mildred pakalbėti. Kadangi floridietė tik prieš porą dienų buvo grįžusi iš Expo-74 Spokane, Wash., tai ji puikiai apibūdino tą "Ekspo". Prie to, Mildred pasveikino šios sveigos dalyvių nuo pažangių Floridos gyventojų.

Viešnia, paviešėjus Kalifornijoje pas savo bičiulius, sūnų Karolį, ir aplankius Ekspo-74, rugpjūčio 12 d. išvyko į namus. Taipgi buvo iškviesta pakalbėti mūsų Ksavera Karosienė. Ksavera kalbėjo apie "Senior Citizen" suvažiavimą, kuris įvyko birželio mėnesį mūsų sostinėje Washingtone.

Nuoširdžiai dėkojam šeiminkinei Onutei už duotą piknikui vietą, o Franui Balčiūnui už . . . jo rūpestingai augintą daržovės, kuriomis jis dažnai apdovanoja savo bičiulius ir visada gausiai jų suteikia šios apylinkės pramogom bei pietums. F. Balčiūnas jau per eilę metų savo darže darbuojasi su daržovių produkcija ir vaišindžius auginimu. Tai darbštus žmogus tas mūsų Balčiūnas.

Taipgi tenka suminėti ir gimtadienių sukaktis, kurių šiuo tarpu radosi net 5: Alek ir Ks. Mugianis, Franas Machilio, Karolio Fribergo ir Valės Sutkienės. Visiems jubilėjams sudainuota "Ilgiausių metų".

Vienu žodžiu, nuoširdi padėka visiems.

L-ma

Cleveland, Ohio

LDS 55 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 5 dieną, 1 val. po pietų, ICA svetainėje, 15901 St. Clair Ave. Nariai prašomi dalyvauti ir išgirsti Seimo raportus. Taipgi turime svarbių vietinių reikalų aptarimų. Po susirinkimo bus vaišės.

Kp. Valdyba

ADVOKATŲ GILDIJĄ PRIEŠ ROCKEFELLERĮ

New Yorkas. - Nacionalinės Advokatų Gildijos New Yorko skyrius griežtai pasmerkė Nelsono Rockefellerio kandidatūrą į viceprezidentus. Jie jo kandidatūrą laiko įžeidimu visiems darbo žmonėms. Jie reikalauja, kad prezidentas Fordas savo pasiūlymą atšauktų ir surastų kitą kandidatą.

ST. PETERSBURG, FLA.

Iš susirinkimo

Rugpjūčio 3 d. LSC salėje įvyko LLD 45 kp. mėnesinis susirinkimas.

Susirinkimą atidarė H. Aleknienė. Pirmiausia tylos minute buvo pagerbtos mirusios kuopos narės Emilie Tvaska ir Elizabeth Dovidonienė. Toliau susirinkimą vedė Juozas Lukas. Sekė valdybos raportai. Sekr. Tillė Lukienė pateikė raportą apie kuopos finansų stovį. Iždininkas p. Alekna sutiko su finansų sąskaita. Jis kalbėjo, kad kuopos valdyba siūlo kuopai prisidėti ant klubo garbės lentos dar su \$500.

Po trumpų diskusijų susirinkimas priėmė valdybos pasiūlymą. Dabar 45 kp. yra garbės kuopa su \$2,000.

Velionės E. Dovidonienės šeima prašė kuopos, kad nepirktų gėlių. Tie pinigai perpus pasiųsti "Laisvei" ir "Vilniai".

Parengimų komisijos raportą pateikė P. Alekna.

Visi raportai buvo priimti. Tvaskų šeima dėkoja kuopai už prištus visiems pareikštą užuojautą ir atsilankymą į šermeninę.

LLD 45 kuopa reiškia užuojautą mirusio "Laisvės" redaktoriaus Jono Gasiūno žmonai ir jo artimiesiems. Ta proga paskyrė "Laisvei" \$25. Susirinkimą pabaigus, šeiminkės pateikė pietus. Po pietų buvo muzika ir šokiai iki vakaro.

Klubo veikla

Rugpjūčio 10 d. savo salėje LSC klubas turėjo mėnesinį susirinkimą. Jį pravedė klubo prez. V. Bunkus.

Pirmiausia buvo pagerbta tylos minute mirusi klubo narė A. Tvaska.

Toliau sekė valdybos raportai. V. Bunkus pateikė raportą apie klubo veiklą. Priminė, kad salė vasarą mažai išnuomuojuama, nes visi nuomininkai atostogauja. Taipgi pranešė, kad klubo valdyba numato reikalą paremti finansiniai tam tikras labdaringas organizacijas.

Tillė Lukienė pateikė klubo finansų raportą. Iždininkas Jonas Rūbas sutiko su raportu. Iš parengimų raportą pateikė p. Alekna.

Visi raportai buvo priimti. Klubo valdybos posėdyje buvo iškeltas klausimas, kad būtų gerai įsigyti mūsų salei gražesnius stalus. Walteris Dubendris, klubo viceprezidentas į šį klausimą atsiliepė teigiamai.

Walteris yra stambus klubo garbės narys ir bendrai viso pažangaus judėjimo stambus rėmėjas. Jis pažadėjo reikalingą sumą pinigų nupirkimui naujų stalų.

Širdingas ačiū Walteriui.

Svečiai iš toli

Turėjome mielus svečius iš New Yorko Povilą ir Nellę Ventus. Jie čia praleido savaitę savo atostogų. Paviešėjo pas draugus, pasimaudė Floridos šiltoje jūroje. Jie dalyvavo mūsų šeštadienio pobūvyje. Povilas buvo pakviestas pakalbėti. Pirmiausia jis pasveikino pobūvio dalyvius, perdavė geriausius linkėjimus nuo New Yorko pažangių lietuvių. Jis sakė: Mieli draugės ir draugai man labai malonu buti jūsų pobūvyje, pasikalbėti su jumis.

Sakė: jūs suvažiavote čia iš visos plačios Amerikos, galvojate pailsėti. Tačiau jūs nesėdite namuose. . . Susirenkate čia apdiskutuoti organizacijų ir spaudos klausimus. Jūs veikiate, kad palaikyti mūsų pažangią spaudą ir lietuviybę. Būkite sveiki, draugės bei draugai. Linkiu jums viso geriausio ir stiprios energijos jūsų veikloje.

Po Povilo Ventos kalbos,

Banketas

Petras ir Ona Navickai prieš 20 metų iš Bostono persikėlė gyventi į Gulport, Fla. Jie yra 45 kp. nariai. O Onutė — klubo garbės narė. Ir kol sveikata jiems leido, jie veikė organizacijoje, skaitė ir rėmė pažangią spaudą. Tačiau amžiaus našta juos prislėgė. Akys nusilpo ir bendrai visa sveikata sušlubavo. Ir retai jie bepasirodo mūsų parengimuose. Tačiau jiedu nusitarė pavaišinti organizacijų narius bei kitus jų draugus.

Rugpjūčio 14 d. į LSC Salę jie sukvietė apie 80 svečių. Šeiminkė Petrė Simėnienė pagamino svečiams skanūs pietus. Buvo ir kalbų laike pietų. Draugai linkėjo Navickams geros sveikatos ir dar ilgai gyventi, dėkojo už vaišės ir gražų sumanymą pavaišinti draugus. Petras Navickas dėkojo visiems už gerus linkėjimus, šeiminkinei už skanūs pietus. Petras prisiminė ir mūsų spaudą — paskyrė "Laisvei" \$10 paramos.

Paminėjo gimtadienį

Rugpjūčio 18 d. Jonas Stančikas atšventė savo 82-ą gimtadienį. Jonas į LSC klubo salę sukvietė svečių didesnę skaičių, negu jo amžius.

Apie Joną Stančiką daug ką reikėtų parašyti, nes jis yra tikras darbo žmogaus draugas.

Jau eilę metų kaip Jonas dirba "Vilnės" vartininku, 1972 ir 1973 metais laimėjo pirmą dovaną. Jonas yra stambus klubo garbės narys, 45 kp. narys ir pažangios spaudos rėmėjas. Jis visuomet pagalbsta šeiminkėms virtuvėje. Jam joks darbas nėra per sunkus, nei per prastas.

Šeiminkės M. Raškauskienė ir Elizabeth Šnarpunienė pateikė svečiams pietus. Puotos programą pravedė Adelė Pakalniškie.

Pirmiausia svečiai išgėrė tostą, padainavo Jonui "Linksmo gimtadienio". Toliau kalbėjo visa eilė draugų bei draugu. Buvo pasakyta daug gerų linkėjimų, daug gražių žodžių.

Buvo svečių iš Miami — tai Jimis ir Millė Kanceriai, jie taipgi linkėjo Jonui sulaukti dar daug linksmų gimtadienių. Paskutinis kalbėjo jubilatas. Dėkojo visiems už gerus linkėjimus ir gražius žodžius. Dainos Mylėtojų chorui už dainas, Adelė Pakalniškie uždėdė. Šeiminkėms už pagamintus skanūs pietus, svečiams už atsilankymą.

Jonas Stančikas savo gimtadienio proga paskyrė "Laisvei" po dolerį nuo kiekvieno metų — viso \$82. Ačiū Jonui.

V. Bunkienė

Pekinas. - Kinijos gyventojų skaičius jau pasiekė 800 milijonų. Nuo 1949 metų, kai įsikūrė liaudies valdžia. Kinijos gyventojų skaičius pakilo 60 procentų — nuo apie 500,000,000 paško iki 800,000,000.

Kelionės išpūdziai "Expo-74" ir Los Angeles piknikas

M. Baltulionytė

Liepos 27 diena mudvi su Valė Sutkienė iš San Francisco pasukome link mūsų kaimyno metropolio Los Andžialio. Šis mūsų kaimynas bei kaimynė atstume nuo mūsų miesto virš 4 šimtų mylių, bet esant patogiam susisiekti, tai tik malonumas pakeiči. O na rytoj pažangiečių losandžiališkiu piknikas įvyksta.

Los Angžiali pasiekus, su nakvyne mums nėra problemos. Šiame mieste, randasi ilgame čiai gyventojai draugai Jurgis ir Onutė Bernotai, kurie mielai suteikia patogią nakvynę. Pas šiuos mielūs šeimininkus pribuvus, Onutė prisiminė, kad vakaras dar jaunas ir gal pavažiuotume aplankyti sergančią ilgametę mūsų visų bičiulę Karaliną Repečienę, kuri jau keleri metai randasi Slaugymo namuose. Greit susikambino su Frank Slėniu, kuris su savo mašina tą paslauga mums atliko.

Mieląją Karaliną radome apygerėje nuotakoje, bet tiesiog buvo skaudu ją matyti, nes tiek daug suliesėjus, kad vien kaulai ir oda belikę pas ją. Kita jai nelaimė: prieš mėnesį mirė jos sūnus Haroldas vos pasiekęs 49 metus amžiaus, kuris savo motiną dažnai lankė ir jos padėčia rūpinosi. Dar ir iki šiai dienai motina nežino, kad jos mielo sūnaus nebėra gyvųjų tarpe. Ir vargiai jai tą skaudžia žinia praneš, nes jos vyresnysis sūnus Albertas, kuris gyvena Texas valstijoje, sakęs, kad motina neturi žinoti, kad jos sūnaus Haroldo nėra gyvųjų tarpe, nes jos širdis veikiausia sustotu plakusi.

Tai vis gyvenimo tragedijos. Haroldas, tik 49 metų, pasiekęs aukštą chemijos mokslą, žiaurios vėžio ligos paliestas užmerkė savo akis amžinai.

Saunus Piknikas

Liepos 28 diena losangeliškių piknikas tikrai puikus. Įvyko svetingų ch. ir S. Kentų rezidencijoje bei kieme. Labai buvo malonu matyti dauguma pikniko dalyvių iš jaunesnės kartos žmonių. Kentų erdviame ir gražiam kieme randasi šilto vandens baseinas, tad sporto mėgėjai gavo progą gerai paplaukioti bei pasimaudyti. Primintina, kad šio pikniko vaišės bei pietus buvo taip vadinami karališki, o šeiminių patarnavimas laike pietų buvo profesionališkas.

Visada kažkaip malonu dalyvauti losangeliškių pobūviuose, gal todėl, kad čia esu kelis metus gyvenus ir turiu gerų bičiulių.

Šiame puikiam piknike dalyvavo iš Miami, Florida, Mildred Savukaitė-Friberg, o iš San Diego, Cal., Walteris Dorinas su žmona Josephina, ir, žinoma, iš šios apylinkės kitų miestelių geroka dalis svečių atsilankė. Iš tikrųjų, losangeliškiams reikėtų kaip galint pasistengti suruošti dažnesnius šios rūšies pobū-

vius, nes pas juos randasi gražios publikos, kurie pageidauja sueigų bei pramogų.

SAN DIEGO, CALIF.

Bičiulis Walteris Dorinas su žmona būtinai užkvietė, kad sekančią dieną mes sanfranciškietes su Adelute Zix iš Redlands ir šioferiu F. Strauss pakeliautume link San Diego pas juos. Puiki progą sunku sakyti "Ne". Šioferis Franas sutiko tą paslaugą padaryti. Pernakvojė pas Adelutę Redlandse, pakrypome link gražiausio San Diego ir Dorinų buvaine. Nuo Redlands iki San Diego, rodėsi, virš šimtas mylių.

Pasiekę Dorinų rezidenciją gavome progą gerai atvėsti. Redlands ir Los Angeles miestuose vasaros metu pušėtinai saulutė šildo. San Diego klimatas maždaug kaip San Francisco. Šie du metropoliai randasi prie jūros.

Pavakaryje atvyko Dorinų sūnus daktaras ir kaulų specialistas su savo malonia sei-

ma. Idomu buvo sutikti daktarą, kuris puikiai vartoja lietuvių kalbą ir pilnas šilto draugiškumo žmogus. Daktaras sakė, kad prieš porą metų, jis lankėsi Lietuvoje ir vėl prie progas žadas Lietuvon vykti su žmona.

Viešint pas Dorinų, teko sutikti jų kaimynus Barntikus ir artistą Antaną Viskas.

Drg. Walterio su savo mašina aprodė mums San Diego gražių ir švarių miestą.

San Diego, kaip ir šių dienų veik visi miestai, kyla į aukštį su savo pastatais.

Nuoširdžiausia padėka Dorinams už puikią nakvynę, vaišės ir šilta, šilta draugiškumą. Taip pat nuoširdi padėka Adelutei, J. ir O. Bernotams ir šioferiui Franui.

Beje, grįžtant iš San Diego pakelėję sustojome Escondido, Cal. Tai milijonieriaus menininko Lawrence Welk Country Club Village. Čia šio žymaus televizijos artisto yradėlis ir gražus plotas žemės su puošniu dideliu restoranu, maudymosi baseinai, suvenyrų įstaigomis ir gyvenimui pastatais.

(Bus daugiau)

IVAIRIOS ŽINIOS

N. Y. MIESTE NEDARBO LYGIS AUŠKŠCIAUSIAME LAIPSNYJE

New Yorko valstijos darbo departamentas paskelbė duomenis apie darbų padėtį valstijoje ir jos miestuose atskirai. Skaudžiausiai nedarbo paleistas yra New Yorko miestas. Pav., jeigu visoje valstijoje bedarbiai liepos mėnesį sudarė 6,7 procento visų darbo jėgų, tai šiame didmiestyje bedarbių skaičius pasiekė 7,5 procento.

Pasirodo, kad New Yorko valstija bene bus pralenkusi visas kitas valstijas su savo bedarbių armija. Imant visą šalį bendrai, šiandien bedarbiai tesudaro 5,30 procento visų darbo jėgų.

TARYBINIAI KOSMONAUTAI PALEISTI Į ERDVĘ

Maskva. - Rugp. 27 dieną erdvėlaivis "Soyuz 15" su dviem kosmonautais pakilo į erdvę tiesimui mokslinių tyrinėjimų, kurie buvo pradėti su paleidimu į erdvę "Soyuz 14" š. m. liepos 3 dieną. Kosmonautai Gennady Sarafanov ir Lev Demin gerai šiam žygiui pasiruošę.

Pranešime nesakoma, kaip ilgai "Soyuz 15" bus erdvėje. "Soyuz 14" išbuvo dvi savaites.

KIPRO TURKAI NORI ATSISKIRTI

Nicosia. - Kipro salos turkų kilmės gyventojai atvirai kalba apie atsiskyrimą nuo graikų daugumos ir sukūrimą nepriklausomos respublikos. Toks, matyt, yra Turkijos valdžios nusistatymas, nes jos atsiūsta armija jau okupavo turkiškas sritis. Tokiame mažame žemės plote net dvi valstybės! Aišku, kad tokiam atsitikime turkams apgyventa Kipro dalis būtų Turkijos kolonija, o graikais apgyventa - Graikijos kolonija.

NIUJORKIETIS MOKYTOJŲ FEDERACIJOS PREZIDENTAS

Toronto, Kanada. - Didžiulės Mokytojų Federacijos čia įvykęs suvažiavimas naujojo prezidentu išrinko New Yorko skyriaus prezidentą Albert Shanker. Taip pat ir Shankerio pasiūlyti kandidatų į Federacijos viceprezidentus laimėjo rinkimus. O jų yra 30!

Albert Shanker laikomas konservatu. Kadangi New Yorko skyrius yra skaitlingiausias, tai jam rinkimus buvo nesunku laimėti. Jo metinė alga bus \$88,000. Jungtinių Valstijų Mokytojų Federacija turi apie 400,000 narių.

Washingtonas. - Valstybės sekretorius Henry Kissinger vėl vyks į Vidurio Rytus

ieškojimui taikos tarp Izraelio ir arabiškų kraštų. Kelionė įvyksianti spalio mėnesį.

TURKIJA SIŪLOSI PAVADUOTI GRAIKIJĄ

Ankara. - Turkijos premjeras Ecevit pareiškė, kad Turkija sutiks padidinti savo ginkluotą jėgą NATO eilėse. Jos užimtą vietą ištrauktų Graikijos jėgų. Šis pasiūlymas laikomas pasigerinimu Jungtinėms Valstijoms, nes dėl jų politikos Kipro saloje, graikai ištraukė savo jėgas iš NATO.

Berkeley Springs, W. Va. - Rugp. 25 d. gaisre žuvo septyni žmonės, gaisras nušlavė keletą namų ir pridarė daug nuostolių.

Paryžius. - Prancūzijos valdžia paskelbė, kad ji panaikina embargo (pardavimą) ginklų Vidurio Rytų šalims. Tas reišimas, kad nuo dabar ginklavimosi lenktyniavimas šiame pasaulio kampe dar labiau padidės.

Ankara. - Turkijos valdžia oficialiai atmetė Tarybų Sąjungos pasiūlymą sušaukti pasaulinę konferenciją apsvartymui Kipro klausimo. Ji pasekė Amerikos vyriausybės, kuri irgi šį pasiūlymą yra atmetusi.

Westfield, N. Y. - Automobilio nelaimėje užsimušę Elvera N. Lindstrom, tik 37 metų amžiaus, 8 vaikų motina. Jos mašina susikūlė su sunkvežimiu.

NEW YORKO NAUJIENOS

Miesto vienuolika tūkstančių gaisragesių laimėjo gerą algų pakėlimą. Pagal naują kontraktą, unijos pasirašytą su miesto valdžia, pagrindinė metinė alga 1975 metais bus net \$18,000.

Manoma, kad greitai laiku bus pasirašytas kontraktas ir su 11,000 miesto sanitacijos darbininkų unija. Jie irgi gaus nemažą algų pakėlimą.

Didžiulėje St. John's Riverside ligoninėje vaikų skyriuje rasta viena slaugė su veikiančia sauslige. O slauginė yra limpama liga.

Bijoma, kad 1,300 kūdikių, kurie per paskutinį pusmetį perėjo per tą ligoninę, gali būti apskrėsti sauslige. Įsakyta visus juos surasti ir jų sveikatą patikrinti.

New Yorko mieste maisto katna praeitą savaitę pasiekė aukščiausia lygį. Jeigu tam tikras maisto kiekis dėl šeimos keturių narių pirmiau kainavo \$60,95, tai dabar jau kainavo \$61,34.

Keturi chuliganai, apsiginklavę peiliais, išsitraukė Anthony Chiarantano, brooklynietį, iš automobilio ir supiaustė. Nelaimingasis buvo sugrįžęs iš atostogų. Jis tik 30 metų amžiaus ir šešių vaikų tėvas. Chuliganai pabėgo, radę pas jį tik \$7.

Transportacijos direktorius Yunich kaltina keleivius už paniką požeminiam traukinyje rugp. 19 dieną. Jie pradėjo grūstis laukan iš traukinio.

Du demokratai varžosj už kandidatų į N. Y. valstijos gubernatorių. Jais yra Hugh L. Carey ir Howard J. Samsuels. Pirminiai rinkimai arba nominacijos įvyks rugsėjo 10 d.

"LAISVĖS" REIKALAI

Elzbieta Ecenia

Prisiunčiu \$50 prisiminimui mano mamytės Elzbietos Ecenia, kuri mirė Tampa, Floridoje, rugpjūčio 20 d. sulaukusi 84 metų amžiaus.

Ji per daugelį metų gyveno Brooklyne, kur buvo žinoma kaip Elzbieta Yumplot. Ji pradėjo skaityti "Laisvę" beveik nuo pirmųjų "Laisvės" metų, ir aš, būdama maža mergaitė, išmokau skaityti ir rašyti lietuviškai, beskaitydama "Laisvę".

Tiek daug yra pasilikusių linksmų prisiminimų apie koncertus, vakarienes ir visokių kitus parengimus sename "Laisvės" name, kur grindys ir laiptai visados gurgždėjo ir kur mes jaunuoliai išmokome šokti polkas ir kitus lietuviškus šokius.

"Laisvė" buvo mano mamytės "biblija" iki pat mirties. Linkiu visiems laisviečiams ir laikraščiai daug naudingų metų.

Edna Kantor
San Diego, Calif.

J. Čiurlienė kviečia visus į jos vyro Kazio 80-ojo gimtadienio balių. Tai bus rugsėjo 1 d., Čiurlių sodyboje, Pattenburg, N. J. Pietūs bus duodami 12 val. J. Čiurlienė aukoja visą maistą ir vaišes, o pelnas skiriamas "Laisvei".

Tarp lietuvių

Sugrįžo iš viešnagės Lietuvoje

Po viešnagės pas brolių kompozitorių Paulių Tamuliūną Vilniuje, kur išbuvo 45 dienas, binghamtoniečiai Petras ir Mary Tamuliūnai sugrįžo į JAV praėjusį sekmadienį gerai nusiteikę. Jie apsistojo vienai dienai pas brooklyniečius Walterį ir Bronę Keršulius ir pirmadienį naktį išvyko į namus. Mary ir Bronė senos pažįstamos iš Binghamtono.

Tai jau antru kartu abu Tamuliūnai buvo nuvykę pas brolių Vilniuje. Žinoma, jie apvažinėjo plačiai po Lietuvą, ir Petras žadėjo parašyti savo išpūdzius į "Laisvę". Lauksime.

Vyksta į Floridą

Izdorius Chalkis ir Augustas Iešmonta su pradžia rugsėjo mėnesio apleidžia mūsų apylinkę ant visados apsigyventi Floridoje. Jų žmonos jau ten gyvena.

Su jais pasisvečiuoti Floridoje važiuoja dailininkas Robertas Feiferis ir Ona Repševičiūtė.

Nors ir su skaudančia širdimi, linkime Chalkis ir Iešmontams laimingo gyvenimo Floridoje. Sakau su "skaudančia širdimi", nes jie niujorkiečiams irgi labai reikalingi, ypačiai bus didelė spraga adiečiams, netekus Augusto ir Natalijos.

Laukiame Roberto ir Onos grįžimo pas mus. Ieva

Mirė A. Zurnis

Rugpjūčio 26 d. mirė masepethietė Anna Zurnis po sunkios ligos. Ji buvo pašarvota Kodis Funeral Home, Maspeth, N. Y., ir palaidota rugpjūčio 26 d. Už kelių savaitių ji būtų sulaukusi 72 metų gimtadienį.

Anna Zurnis (Kazlauskaitė) gimė ir augo Maspeth, N. Y., nemažioje šeimoje. Anna seniau dalyvavo Lyros chore, Maspeth. Abu Zurniai priklausė LDS, LLD ir kitose mūsų organizacijose. Jie taipgi seni "Laisvės" skaitytojai ir rėmėjai.

Zurniai pergyveno daug nelaimių. Jų vienas sūnus žuvo tarnaudamas JAV armijoje, kitas sūnus mirė prieš 10 mėnesių, sulaukęs 36 metų amžiaus. Dabar liko viena dukterė Evelyn, kuri gyvena New Hampshire.

Reiškiu gilią užuojautą draugui Zurniui ir visiems artimiesiems.

Ieva Mizarienė

New Yorkiečiai Dalyvaus

Yadzė Čiurlienė iš Pattenburg, N. Y., mums rašo:

"Būtinai idėkite į Laisvę pranešimą, kad snigs ar lis, pas mus gimtadienio balius sekmadienį įvyks, nes turime salę".

Jau galime Yadzė užtikrinti, kad jos ruošiamame baliuje iš didžiojo New Yorko ruošiasi dalyvauti didokas barys. Jau yra pasizadėję keturi laisviečiai nuvežti svečių savo pilnas mašinas - tai Nelė Ventienė, Alex Mitchell, Jurgis Waresonas ir A. Bimba. Dar gali atsirasti ir daugiau.

Kaip ten nebūtų, sekmadienį tikrai susitiksime pas svetinguosius Čiurlius Pattenburge. Rep.

LLD 1 KUOPOS SUSIRINKIMAS

LLD 1 kuopos pirmas šio sezono mitingas įvyks pirmadienį, rugsėjo 9 d., 3 val. po pietų, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Kviečiame visus narius atsilankyti. Galėsite pasiimti knygas už 1973 ir 1974 metus.

Valdyba

SVARBUS LDS 1 KUOPOS SUSIRINKIMAS

LDS 1 kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, rugsėjo 9 d., "Laisvės" salėj. Pradžia 2 val. popiet.

Kuopos delegatai pateiks raportus iš atsituvusio LDS 21-jo seimo Pittsburghe. Taipgi turėsime aptarti kitus svarbius reikalus. Prašome kuopos narius dalyvauti tame susirinkime. J. Siurba

LDS 13 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Po vasaros atostogų LDS 13-tos kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 14-tą dieną, "Laisvės" salėj, Liberty Ave. ir 102 St., Ozone Park, N. Y., antra val. p. p.

Bus išduotas raportas iš Seimo. Po susirinkimo bus vaišės.

Prašome narius atsilankyti. Valdyba

"AS LONG AS THE RIVERS SHALL FLOW"

photo by Ted Hetzel

This is the name of the War Resisters League calender for 1974 which I received as a gift from a friend. It's not only a calender but more like a book with pictures and all sorts of information, and it also serves as an appointment book.

This year's calender deals with the American Indians and their courageous efforts to win the basic rights afforded other people in the United States.

In its foreword it is said, in part:

"There is probably no class of people who have found freedom more elusive than the American Indians. From the rape and theft of their land beginning in the fifteenth century, to the institutionalized and continual mistreatment they currently endure, Indians have been victims of racist policies more insidious than almost any

Pramogų kalendorius

Rugsėjo 15 d.

LLD 28 kuopa, Waterbury, Conn., rengia spaudos naudai pietus su programa, 102 Green St. salėje.

Rugsėjo 29 d.

"Laisvės" direktoriai ruošia atidarymą vajuos ir pietus pagerbimui ilgamečio veikėjo Povilo Bečio, 1 val., Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Auka \$5. Bus meninė programa.

Spalio 27 d.

Hartfordo Lietuvių Moterų Klubas rengia pietus su menine programa 1 val., 157 Hungerford St., Hartford, Conn. Visas pelnas eis "Laisvės" fondui.

Lapkričio 10 d.

"Laisvės" koncertas ir bufetinė vakariene. Koncertas prasidės 2 val. po pietų vakariene po koncerto, Laisvės salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. Auka \$5.

Jakarta. - Java Jūroje prigerė 10 žmonių, kai nuskendo laivas su 20 keleiviu. Audra buvo nelaimės priežastis.

CLIFFSIDE PARK, N. J.

Mirus

Jeronimui Bakūnui

Reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai Adelei, dukrai Alice, sūnams Jerry, Albert ir Charles; taipgi visiems giminėms ir artimiesiems Lietuvoje ir Amerikoje.

SOPHIA ir JURGIS STASIUKAČIAI

Fairview, N. J.